

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

לפני כבוד השופט רונן אילן

התובעים:

1. גיא מרוז
 2. אורלי וילנאי
- ע"י ב"כ עו"ד גיא אופיר

נגד

הנתבע:

יוסי נקר
ע"י ב"כ עו"ד שושנה גלס

פסק דין

לפני תביעה לפיצויים בעקבות סדרת פרסומים ובהם ביקורת נוקבת וביטויי גנאי בקשר עם התנהלות התובעים כמשפחת אומנה לפעוט. התובעים, בני זוג ואנשי תקשורת מוכרים, שתפו את הציבור בפרטים על הליכי קבלתם להיות משפחת אומנה לילד ממוצא אריתראי. הנתבע, עורך דין במקצועו העוסק בדיני משפחה ובהמשך גם פרקליטה של האם הביולוגית של הילד, הפיץ פרסומים רבים בהם מתח ביקורת נוקבת על התנהלות התובעים. לעיתים תוך שימוש בלשון בוטה וביטויי גנאי קשים. כך במשך כ- 3 שנים, ועד שהוגשה תובענה זו. טענות התובעים לפיצוי שיש להשית על הנתבע מתבססות על עוולת שונות, כולל טענה לפגיעה בפרטיות והפרת זכות יוצרים, אך בטבורן הטענה להוצאת לשון הרע. במוקד התביעה עומדת לפיכך השאלה אם ביקורת שמוטחת באנשי תקשורת על אותו עניין שהם עצמם משתפים בו את הציבור, היותם משפחת אומנה, עלולה גם להיחשב להוצאת לשון הרע כלפיהם. לצד שאלה זו, וככל שימצא קיומה של לשון הרע, יבחנו טענות הגנה והאפשרות לחיוב בפיצוי אם אלו תדחנה.

העובדות

1. התובע 1, גיא מרוז (להלן: "גיא") והתובעת 2, אורלי וילנאי (להלן: "אורלי"), הינם בני זוג. התובעים מוכרים כאנשי תקשורת אשר במסגרת עיסוקם גם הגישו, במועדים הרלוונטיים לתביעה זו, תכניות שונות בערוצי הטלוויזיה המסחריים ואף נטלו חלק בתכנית "מחוברים". תכנית דוקו-ריאליטי בה מתעדים המשתתפים את עצמם. הנתבע הינו עורך דין במקצועו, אשר במסגרת פעילותו גם עוסק בייצוג לקוחות בהליכים נגד שירותי הרווחה בכלל, ובהליכים הכרוכים בהוצאת ילדים מחזקת הוריהם בפרט. במהלך 2014, עסקו התובעים, במסגרת עיסוקם התקשורתי, בסוגית "ילדי אומנה" בישראל. כך הזמינו התובעים לראיון בתכנית שהגישו ביום 6.10.14, את גברת דורית לוינזון, מנכ"ל ארגון "אור שלום".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

- ארגון "אור שלום" הינו ארגון ללא מטרת רווח המטפל בילדים ונוער בסיכון שהוצאו מבתייהם על ידי רשויות הרווחה, ובין היתר עוסק גם באיתור "משפחות אומנה", באפשרותן להעניק מסגרת משפחתית תומכת לילדים ונוער, שהוצאו מבתייהם ומחזקת הוריהם. בתכנית אשר הגישו התובעים ביום 6.10.14, הוצג נושא "משפחות האומנה" על ידי האורחת, גברת לוינון, והתובעים עצמם הביעו את רצונם המשותף להיות כזו "משפחת אומנה".
3. כחדשיים לאחר אותה תכנית, במהלך דצמבר 2014 או בסמוך לכך, נתבשרו התובעים כי התקבלה בקשתם להיות "משפחת אומנה". הבשורה שודרה במסגרת אותה תכנית, "מחוברים", בה השתתפו התובעים, ביום 14.12.14.
- בעקבות אישור זה, קבלו התובעים לחזקתם ובהיותם "משפחת אומנה", ילד כבן 3 שנים, בן לאם מאריתראה השוהה בישראל, ואשר לפי החלטת גרמי הרווחה הוצא מחזקת אמו הביולוגית (להלן: "הילד"). דבר מסירתו של הילד לתובעים כמשפחת אומנה פורסם באמצעי התקשורת ביום 21.1.15.
4. בו ביום פרסם הנתבע בפרופיל הפייסבוק שלו מאמר ביקורת על הליך מסירת הילד לתובעים, כמשפחת אומנה, והציג את עמדתו המתנגדת לאומנה זו. לצד ביקורת זו, אף פרסם הנתבע ביום 21.1.15 את הדברים הבאים:
- "אני קורא לאתר את המשפחה הביולוגית של הילד שנמסר לאומנת הזוג אורלי וגיא. תגידו להם שאני מוכן ליצג אותם. אני קורא לחברותי Tamar Tesler ועורכת הדין אתי שליכטר, לתת ייצוג משפטי משותף, וללא תמורה. זה פשוט אומנה מקוממת מהסיבות הכי לא מתאימות והכי לא ראויות."**
5. בחדשים אשר חלפו מאז מסירת הילד לתובעים כמשפחת אומנה ומאז הביקורת שמתח על כך הנתבע, במשך כ-3 שנים, פורסמו מפעם לפעם דברי ביקורת על התובעים, הן מצד הנתבע והן מצד אחרים. לצד זאת, אף התובעים המשיכו בעשייתם התקשורתית, המשיכו להתראיין בקשר עם אותה האומנה, וכמובן שגם המשיכו להחזיק בילד ולטפל בו כמשפחת אומנה. כך, למשל, במהלך ספטמבר 2015 התראיין גיא לתכנית רדיו בגלי צה"ל וספר, בין היתר, על חששם של התובעים מפני האפשרות שהילד יילקח מהם. כך גם בראיון שהעניק גיא לכתב העיתון ידיעות אחרונות, אשר פורסם ביום 27.6.16, ואשר כולל התייחסות לאומנה.
6. בתחילת פברואר 2018, או בסמוך לכך, יצר הנתבע קשר עם האם הביולוגית של הילד (להלן: "האם הביולוגית"). הנתבע פרסם עובדה זו ביום 4.2.18, כך:
- "גבירותי ורבותיי, כנראה שמצאתי אותה. קרוב לוודאי. עוד לא פגשתי אותה, אבל כנראה היום. שנתיים אני מחפש אותה. אישה מוחלשת. עד היום לא היה לה עורך דין לפי דבריה. כך יכלו לעשות מה שרוצים בעניינה ולגזול את כל זכויותיה הבסיסיות ביותר. כן, זאת האמא של הילד שנמצא אצל זוג המפורסמים**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

שנכסו אותו לעצמם ורוצים אותו לאימוץ. זה עוד לא סגור סופית אבל את אב האומנה היא זיהתה בפני מעסיקה ביוטיוב. הוא רוצה אותו לאימוץ. אם אקח את התיק הזה. פרו בוונו כמובן, אצטרף כל עורך דין שירצה להצטרף, נאמן להבטחתי.

ובהמשך אותו היום, בפרסום נוסף, כתב הנתבע כך:

"פגשתי את האם שבאומנה אצל זוג המפורסמים והיא חתמה לי על יפוי כוח. יותר מאוחר אעלה סרטון.

מסתבר שאב ו/או אם האומנה אינם מאפשרים לאם לפגוש את בנה ביחידות במרכז הקשר. דבר שהוא לא מקובל לחלוטין. לא ברור לי איך נותנים להורי אומנה לשלוט במרכז הקשר. נותנים לאם לפגוש את בנה פעם בשבועיים למשך שעה אחת."

ואכן, בהמשך היום העלה הנתבע בעמוד הפייסבוק שלו סרטון בו הוא מצולם כשהוא משוחח עם האם הביולוגית. במהלך השיחה מבקש הנתבע מהאם הביולוגית לתאר את מפגשיה עם הילד והיא מספרת כי פגישות אלו מתקיימות בנוכחותם של התובעים. האם הביולוגית מלינה על כך שלא מאפשרים לה להיפגש ביחידות עם הילד, והנתבע נשמע כשהוא מהדהד את טענות האם הביולוגית.

7. ביומיים שלאחר מכן, 5.2.18 – 6.2.18, פרסם הנתבע לא פחות מ-7 רשומות המתייחסות לתובעים. כך ביום 5.2.18 העלה הנתבע לעמוד הפייסבוק שלו הקלטה של ריאיון שהתקיים עם גיא בתכנית רדיו במהלך ספטמבר 2015, ולצד זאת כתב את הדברים הבאים:

"מעבירים לי חומרים מהעבר.

מתוך ריאיון של גיא מרוז אצל יעל דן בעבר.

מישהו יודע על איזה ילד שננטש הוא מדבר שם?

כל הסיפור שלו על צו לשנה שהוא כביכול לזמן ארוך הוא שקרי.

הוא יודע שיש מצב שילד האומנה ילקח מהם אבל לא מוכן לאפשרות הזאת."

ובאותו היום כתב הנתבע אף כך:

"הבעיה שזוג ההורים הזה מסמל את כל מה שרע באומנה, דבר שאני מדבר עליו בכל מקום אפשרי. אומנה היא לא אימוץ. ילד אומנה לא הופך לבן שלנו, הילד שלנו. משפחת אומנה לא עושה הכל כדי להאריך את תקופת האומנה. משפחת אומנה לא מצהירה מראש אני לא אכבד את ההורה הביולוגי. אלו הם העיקרים הבסיסיים של כל טענותי."

ולמחרת, 6.2.18, פרסום נוסף של הנתבע בלשון זו:

"אם אומנה שרצה ומצהירה שהיא מרגישה שהיא ילדה את ילד האומנה מראה עד כמה היא לא מבינה מה היא אומנה ועד כמה היא לא ראויה להיות אם אומנה.

איפה משרד הרווחה? איפה מפקחי האומנה? איפה מדריכת האומנה מ"אור שלום"?

אופס. דורית לוינזון מ"אור שלום" קיבלה זמן מסך."

ובו ביום, פרסום נוסף:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

"משתף פוסט שלי מה-28.7.15. את הכל חזינו מראש, את הכל ידענו מראש. גם ידענו שזה יתפוצץ מתי שהוא?"

רק אורלי וגיא חיו להם בלה לה לנד משל עצמם. כאילו אישה מוחלשת תשתוק לעד." בהמשך היום פרסם הנתבע צילום של התובעים מתוך התוכנית "מחברים", ולצידו את הדברים הבאים:

"באסה כזה מגיע אבל לא בגודל ובצבע שרציתי."

ומיד לאחר מכן העלה הנתבע תמונה נוספת של התובעים אשר כותרתה "ילד כבקשתך", ולאחר מכן תמונה של אורלי כשהיא שרועה על מיטת בית חולים (תמונה מתוך כתבה ששוחררה במהלך 2016 על מחלה קשה ממנה סובלת אורלי) ומעליה הכותרת:

"בואי נקנה ילד בכל צורה שהיא... ממש אלטרואיזם טהור."

8. ביום 6.2.18 פנו התובעים לנתבע, באמצעות עורך דין מטעמם, במכתב התראה ובו דרישה להסרת הרשומות המתייחסות לתובעים מעמוד הפייסבוק של הנתבע. במכתב ההתראה נטען כי פרסומים שבצע הנתבע מהווים פגיעה בזכות הילד לפרטיות וכן פגיעה בשם הטוב של התובעים. הנתבע בתגובה, דחה את טענות התובעים ואף פרסם את מכתב ההתראה שקבל כרשומה נוספת בעמוד הפייסבוק שלו. הנתבע הוסיף ופרסם ביום 6.2.18, כך (עיקרי הפרסום):

"הגיע מכתב האיום מעורך דין רפאל יולזרי ממשרדו של האח של רונאל פישר, בשם הזוג המפורסם..."

הזוג המפורסם, שמפרסם את הילד בכל פינה, השמיע טענות שקריות באשר לנסיבות הוצאתו, טען שהוא ננטש על ידי אימו בראיון ליעל דן, טען שהוא עבר דברים נוראיים, מתבכין על הכביכול פגיעה בפרטיות הקטין....

הם כרגיל לא מבינים מה מעמדם. בטוחים שכבר קבלו את האימוץ. אומרים שלצורך האימוץ התחתנו לאחרונה. שום דבר בחוק האומנה לא נתן להורי אומנה זכויות כמו שבא כוחם של הזוג המפורסם מתיימר לקחת לעצמו כמייצגי הקטין. בשביל זה יש רווחה.... שוב נטען, על פי הקריטריונים, הזוג המפורסם לא היה יכול להיות משפחת אומנה. לא נותנים זמן מסך לאור שלום, ואחר כך הולכים להיבחן על ידי אור שלום שמאשר אותם כמשפחת אומנה."

9. לצד אותו פרסום המתייחס למכתב ההתראה, פרסם הנתבע ביום 7.2.18 רשומה נוספת המתייחסת לתובעים, כך:
"שאלה לבקר למביני עניין."

אם זוג אנשים בני ארבעים וחמישים התחתנו ברבנות כהלכה לצורך אימוץ ילד והאימוץ לא יצא לפועל, האם הם יתגרשו כשהאימוץ לא יצא לפועל?"
שוב, ביום 8.2.18, פרסם הנתבע כך:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

"מי שסיפר לציבור בפוסט בעל תפוצה גדולה ופולואפ בתקשורת שבגלל מוצאו השחור איש לא רוצה לאמץ אותו, פשוט שיקר במצח נחושה. אבל אפשר לחרטט לציבור המטומטם ולאזהבים העיוורים שקרים מפה ועד הודעה חדשה. הם הרי יאכלו הכל. מה לעשות, הורי אומנה לא אמורים לפרסם פוסטים על ידי האומנה ומי שמפרסם צריך לדעת שהוא ויתר על פרטיות ומתי שהוא שקריו ייחשפו. זה הכל עניין של תאריכים. פשוט. מאד פשוט."

ולבסוף, לפחות בכל הנוגע לפרסומים נשוא התביעה, כתב הנתבע כך ביום 10.2.18:

"כמה שהזוג הזה לא מבין שאומנה היא לא תחליף לכישלון בהבאת ילדים."

ביום 14.2.18 הוגשה תובענה זו.

תמצית טענות הצדדים, ההליך והראיות

10. לטענת התובעים, פרסומים שעשה הנתבע מהווים הוצאת לשון הרע כלפיהם, וכזו שנועדה לפגוע בהם. לפגוע במוניטין שלהם ובמשלח ידם בתחום התקשורת. לפי גרסת התובעים, פיתח כלפיהם הנתבע "שנאה תהומית בלתי מוסברת" והביא את תחושותיו אלו כלפי התובעים לידי ביטוי במסע נמשך ונרחב של הכפשות וגידופים ברשתות החברתיות.

התובעים מביאים את הפרסום שעשה הנתבע ביום 21.1.15 (הפרסום הראשון בסדרת הפרסומים נשוא התביעה), ובו הוא מכנה את הסדרי האומנה של התובעים והילד "אומנה מקוממת מהסיבות הכי לא מתאימות". התובעים רואים בפרסום הראשון תחילתו של מסע ההכפשה והביזוי ומדגישים כי במסגרתו הציע הנתבע ייצוג משפטי ללא תשלום לאם הביולוגית של הילד אותה כלל לא הכיר אותה עת.

בהמשך, מביאים התובעים בכתב התביעה שורה ארוכה של פרסומים נוספים שעשה הנתבע החל מיום 4.2.18 (סמוך למועד בו החל לייצג את האם הביולוגית) ובהם התייחסות להתנהלות התובעים בקשר עם האומנה.

בשלל פרסומים אלו, כך לגרסת התובעים, הציג אותם הנתבע כמי שמפיצים דעות גזעניות, פועלים לחטיפת ילדים ממניעים אישיים ורואים בהסדרי אומנה "תחליף לכישלון בהבאת ילדים"; כמי שבעצמם גרמו לנטילת הילד מחזקת האם הביולוגית והעברתו למשפחת אומנה; כמי שלאחר קבלת הילד לחזקתם כפו על שירותי הרווחה הסדרי ראייה דרקוניים בין האם הביולוגית לילד ואף מנעו ממנה לשהות לבדה עם הילד; וכמי שמפיצים באמצעי התקשורת שקרים על הסדרי האומנה ופועלים להארכת תקופת האומנה של הילד בחזקתם ומניעת האפשרות שזו תסתיים.

מסע פרסום זה, טוענים התובעים, גרם להם לתחושת השפלה, הציב אותם כמטרה לבוז ולעג, פגע בעיסוקם ובמעמדם החברתי, ולא זו בלבד שמהווה "הוצאת לשון הרע", אלא גם מבטא כוונות זדון של הנתבע ורצון לגרום להם לפגיעה ולנזק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

התובעים טוענים כי הפרסומים שעשה הנתבע מהווים גם פגיעה בפרטיותם. התובעים מפנים לפרטים שפרסם הנתבע וכוללים מידע על זהות האם הביולוגית והילד, על הסדרי האומנה ואף על יחסיהם האישיים ונישואיהם. בפרסום פרטים שכאלו רואים התובעים פגיעה בפרטיותם, וכזו שאף היא עוולה שנעשתה בכוונת זדון, במטרה לפגוע בהם ולקדם את האינטרסים האישיים של הנתבע.

התובעים טוענים שהתנהגות הנתבע אף מקיימת את יסודות עוולת הפרת חובה חקוקה. התובעים מפנים להוראות הדין האוסרות פרסום פרטים מזהים של קטין ועל ההוראות האוסרות פגיעה במשפחות אומנה. לגרסתם, הפר הנתבע הוראות דין אלו במסגרת ניסיונותיו לפגוע בתובעים ולקדם את האינטרסים האישיים שלו.

ולבסוף, טוענים התובעים לפגיעה בזכות היוצרים שלהם. טענה זו מתבססת על שימוש שעשה הנתבע בפרסומיו בצילומי מסך מהתכנית "מחוברים" בה נטלו התובעים חלק בשנת 2004. זכות היוצרים בתכנית זו איננה של התובעים אלא של החברה שהפיקה את התכנית, ברם מאחר ובתכנית נעשה שימוש בסרטונים שעשו התובעים עצמם הרי שלהם קנויה "זכות היוצרים המוסרית" בסרטונים. זכות שאיננה ניתנת להעברה. לפי גרסתם, השימוש שעשה הנתבע בצילומי מסך מתוך אותם סרטונים שעשו, נעשה מתוך סילוף והוצאת הדברים מהקשרם ובכוונה לפגוע בתובעים. שימוש שכזה איפוא, לשיטת התובעים, מהווה הפרה של זכות היוצרים המוסרית שלהם.

על יסוד עילות אלו עותרים התובעים לחיוב הנתבע בתשלום פיצוי בסך של 250,000 ₪ ולצו המורה לו להסיר מעמוד הפייסבוק שלו כל פרסום העוסק בתובעים, באומנה ובילד ולפרסם תיקון והכחשה של הדברים שכתב על אודות התובעים.

11. בכתב התביעה הועלו טענות גם כלפי שתי נתבעות נוספות, חברת פייסבוק אירלנד בע"מ, כלפיה נטען שלא פעלה להסרת הפרסומים נשוא התביעה; וחברת גוגל בע"מ, כלפיה נטען שמנוע החיפוש שלה מפנה את הציבור לשלל ידיעות מכפישות כלפי התובעים. התביעות כלפי נתבעות אלו נדחו, בהסכמה וללא צו להוצאות, כבר בסמוך לאחר הגשת התביעה.

כך נותרה לבירור אך התביעה כלפי הנתבע.

12. בכתב ההגנה מכחיש הנתבע את טענות התובעים מכל וכל וטוען שמדובר בתביעת השתקה, אשר תכליתה היחידה הרתעתו מהמשך מתיחת הביקורת על התנהלות התובעים והכשלים בהתנהגות רשויות הרווחה.

הנתבע מציג עצמו כמי שמתמחה בייצוג לקוחות נגד שירותי הרווחה, ורואה בהתמחותו זו ביטוי לשליחות המבטאת את תפיסתו החברתית ביחס לתפקוד רשויות הרווחה בכלל, והתנהלותם בקשר עם הוצאת ילדים מחזקת הוריהם בפרט.

התעסקותו בסוגיית האומנה של התובעים, כך לגרסתו, נבעה מתוך אותה תפיסה חברתית שהוא מבקש לקדם, ואין כל יסוד לניסיון התובעים להציגו ככזה שפועל נגדם רק מתוך טינה אישית.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

ככלל, למעט ביחס לסרטון בו מצולם הנתבע כשהוא משוחח עם האם הביולוגית, הנתבע איננו מכחיש את ביצוע הפרסומים שמייחסים לו התובעים.

הנתבע אף איננו מכחיש את הטענה כי הוא מתנגד להסדרי האומנה של התובעים וסבור שאלו מבטאים כישלון חמור של גורמי הרווחה.

עם זאת, טוען התובע כי כל אותם פרסומים עליהם מלינים התובעים, אינם אלא הדגמה של כשלי המערכת של רשויות הרווחה בהכשרת התובעים כהורי אומנה, ושאינן בפרסומים אלו לא שנהא ולא בוז ולא כל מאפיין אחר המאפשר לסווג מי מהם כביטוי של הוצאת לשון הרע. לחילופין, טוען הנתבע שאפילו נמצא בפרסומים "לשון הרע", הרי שעומדת לו הגנת "אמת דיברתי". ההגנה המוקנית בדין למי שהפרסומים שעשו היו נכונים. ההגנה שלשיטתו מוקנית לפיכך גם לו, לנתבע, באשר הטענות שהעלה כלפי כל הליך הכרת התובעים כהורי אומנה לילד התבררו כנכונות. כי אכן ההכרה בתובעים כמתאימים להיות הורי אומנה נעשתה "בדרכים לא כשרות ותוך ניצול מעמדם הציבורי". לביסוס טענה זו מפנה הנתבע לראיון שערכו התובעים עם גב' דורית לוינזון בתכנית הבקר שלהם, לאותו "זמן מסך" שניתן לה ביד רחבה, ולאישור שניתן לתובעים ממש בסמוך לאחר מכן. הנתבע אף מזכיר מחלה קשה בה לקתה אורלי וחוויית ילדות קשות של גיא, ואשר לשיטתו די בהם כדי לפסול את מועמדות התובעים להיות משפחת אומנה. בנוסף, טוען הנתבע כי התובעים עצמם, בהתבטאויות שלהם בכלי התקשורת, הביעו העדפה ברורה לקבלת ילד אומנה ממוצא אריתראי על פני "תינוק לבן וצעיר".

הנתבע טוען שעומדת לו אף הגנת תום הלב כאשר הוא מעלה לדיון וביקורת ציבורית את סוגית ילדי האומנה והאפשרות לכשלים בהתנהלות רשויות הרווחה. כי הייתה לו החובה לעשות את הפרסומים. כי הפרסומים אינם יותר מהבעת דעה על התנהלות התובעים ולא חרגו ממתחם הסבירות. כי נעשו לשם הגנה על עניין אישי כשר של הנתבע, ולא מתוך כוונה לפגוע פגיעה גדולה על הסביר בנסיבות העניין.

נוכח טענת התובעים לפרסומים שעשה בכוונת זדון לפגוע בהם, מפנה הנתבע לפרסומים שעשה ביחס להסדרי אומנה שכלל לא קשורים לתובעים. פרסומים שנועדו להמחיש כשלים בהתנהלות רשויות הרווחה. פרסומים שמראים שאין כל יסוד לטענה לניסיון מכוון שעשה לפגוע דווקא בתובעים.

הנתבע מבקש לדחות את הטענות לפגיעה שפגע בפרטיות התובעים או הילד. לפי גרסת הנתבע, לא ברור כיצד יכולים התובעים להלין על פגיעה בפרטיות שעה שהם עצמם חשפו מידע על חייהם הפרטיים בשלל רחב של פרסומים, כאשר כל הפרטים בפרסומיו שלו התבססו על אלו שכבר חשפו התובעים. כך מפנה הנתבע לשלל פרסומים שעשו התובעים ביוזמתם באמצעי התקשורת ובהם חשפו פרטים על האומנה ועל הילד ועל האם הביולוגית. נוכח חשיפה רחבה זו של הליכי האומנה, טוען הנתבע שאין כל יסוד לניסיון לייחס דווקא לו פגיעה בפרטיות התובעים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

הנתבע מבקש לדחות את הטענות להפרת חובה חוקית כלשהי ואף את הטענות לפגיעה בזכות היוצרים של התובעים. לשיטתו, השימוש שעשה בצילומים שעשו התובעים היה מינורי ובכל מקרה הוגן וכשר, שהרי נעשה מתוך צילומים שהתובעים עצמם העלו לרשת "You Tube" ובהסכמה לשימוש שייעשה בהם. על יסוד טענות אלו מבקש הנתבע לדחות את התביעה.

13. התובעים תמכו את גרסתם בתצהיר של כל אחד מהם; והנתבע תמך את גרסתו בתצהירו הוא.

במהלך הדיון אשר התקיים ביום 2.2.21 נחקרו המצהירים והוקצבו מועדים להגשת סיכומים בכתב.

דיון

I. פתיח – עילות התביעה שנתרו וזו שנזנחה

14. בכתב התביעה עתרו התובעים לחיוב הנתבעים בפיצוי בגין 4 עילות נפרדות: הוצאת לשון הרע; פגיעה בפרטיות; הפרת זכות יוצרים; והפרת חובה חקוקה.

עיון בסיכומי התובעים מראה כי אלו עוסקים, ברובם המכריע, בטענה לקיום יסודות עוולת הוצאת לשון הרע והסעדים בגינה (סעיפים 8 – 63 בסיכומי התובעים), עוסקים בטענה לפגיעה בפרטיות (סעיפים 64 – 67 בסיכומי התובעים) ואף בטענה להפרת זכות היוצרים של התובעים (סעיפים 68 – 71 בסיכומי התובעים).

מאידך, לא חוזרים התובעים בסיכומיהם על הטענה לעוולת הפרת חובה חקוקה לה טענו בכתב התביעה. טענה שלא נטענה בסיכומים הינה טענה שנזנחה (ע"א 172/89 סלע חברה לביטוח בע"מ נ' סולל בונה בע"מ, פ"ד מז(1), 311, 321) וממילא שכך גם טענה זו לעוולת הפרת חובה חקוקה.

הדיון בטענות התובעים יעסוק לפיכך רק באותן 3 עילות להם טענו בסיכומים.

II. טענה מקדמית – תביעת השתקה

15. לדיון בטענות התובעים בכלל, ואלו בהן העוסקות בטענה להוצאת לשון הרע בפרט, מקדים הנתבע טענה מקדמית – הטענה לסיווג תביעה זו כתביעת השתקה.

א. לפי טענת הנתבע, תובענה זו הינה "תביעת השתקה". תביעה אשר תכליתה מניעת הנתבע מהמשך מתיחת הביקורת על כשלי מערכת הרווחה בכלל, ובטיפול בילדי האומנה בפרט, וזאת באמצעות הפחדת הנתבע והכפייה שכפו עליו להשקיע משאבים בבירור תביעה זו.

ב. הביטוי "תביעת השתקה" מתייחס למצב בו מוגשת תביעה אזרחית נגד פרט או נגד קבוצה, על רקע פעילות ציבורית שהם מנהלים, בידי גוף חזק יותר שהפעילות שהם מנהלים מנוגדת לאינטרסים שלו, וכאשר מטרתו להפעיל לחץ על הנתבעים ובכך להביא להשתקת הפעילות. לחץ זה מופנה במישרין כלפי הנתבעים אך פוזל לעבר פעילים פוטנציאליים אחרים, מציב גם אותם מיידית כנתבעים פוטנציאליים עתידיים, ויוצר "אפקט מצנן" שירתיע את הנתבע ואותם מהשתתפות בפעילות ציבורית עתידית (לפירוט

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

ראו: שחר טל, "אימת הדיבה: מפת התמריצים להגשת תביעות SLAPP בישראל" משפטים מה, 515 (2015).

ג. בחינת פסיקת בתי המשפט בטענות לתביעת לשון הרע שהיא "תביעת השתקה", מעלה מספר מאפיינים שמאפשרים לזהות תביעה שכזו (ראו הסקירה בפסק הדין של מותב זה בת.א. (ת"א) 30803-05-17 גדי מכלוף נ' חגי בן שושן [פורסם בנבו] 15.6.20). כך נקבע כי גם בלי "רשימה סגורה" של מבחנים, ניתן להצביע על אמות מידה המאפשרות זיהוי תביעה ככזו שהיא "תביעת השתקה":

ראשית, הגשת תביעה לפיצוי בסכום גבוה במיוחד. כזה שאיננו עומד ביחס סביר לנוק שנגרם בפועל ואף לא לסכומים הנקובים בדין כפיצוי ללא הוכחת נזק.

שנית, הגשת תביעה בקשר עם עניין ציבורי, החורג מעניינים הפרטי של הצדדים. ושלישית, פערי כוח גדולים בין הצדדים, כאשר כוחו של הנתבע ומשאביו נמוכים בהרבה מאלו של התובעים. נמוכים כדי כך שיבקש להימנע אפילו מהוצאת המשאבים הכרוכה בבירור התביעה או יחוש מפני נזק כלכלי שיגרם לו בגין ניהול התביעה, אפילו זו תידחה בסופו של יום.

ד. בחינת טענות הנתבע, עליו הנטל להוכיח טענה זו, מראה שאין בהן ולו ניסיון להראות כיצד ניתן לסווג תובענה זו כתביעת השתקה.

הנתבע מלין על סכום התביעה, ברם זה עומד על 250,000 ₪. סכום שקשה לראות כיצד הוא מבטא סכום מופרז בעליל בשים לב לטענות התובעים, לכמות הפרסומים נשוא התביעה, וכאשר הנתבע איננו עושה כל ניסיון להראות כזו הפרזה.

הנתבע מלין על פערי כוח גדולים כאשר התובעים הינם "מנחי תכנית בקר בערוץ 10", אך איננו מסביר כיצד עובדה זו מבססת את הטענה לכח עודף שיש להם לתובעים עליו. ליכולות כלכליות משמעותיות העודפות על אלו של הנתבע, אשר הוא עצמו עורך דין.

ובכלל, הרי התברר שבין הפרסום הראשון של הנתבע בקשר עם התובעים והאומנה, 21.1.15, ועד להגשת התביעה, 17.4.18, חלפו למעלה מ-3 שנים ופרסומים רבים נוספים של הנתבע. סביר להניח שלו "השתקת" הנתבע עמדה בראש מעיני התובעים היו מזדרזים בהגשת התביעה ולא ממתנינים שנים כה רבות.

ה. נוכח כל זאת, לא מצאתי בסיס לטענה שיש לסווג את התביעה כתביעת השתקה והטענה – נדחת.

III. הטענה להוצאת לשון הרע

a) סיווג הפרסומים נשוא התביעה

16. במוקד טענות התובעים עומדת הטענה כי בפרסומים שעשה בצע הנתבע כלפיהם עוולת הוצאת לשון הרע.

לביסוס טענתם זו מפנים התובעים לשורה ארוכה מאד של פרסומים שעשה הנתבע בקשר עם התובעים בתקופה שמיום 21.2.15 ועד 10.2.18. התובעים סוקרים כל פרסום, אחד לאחד, ומבקשים להראות כיצד כל פרסום שכזה גם מבטא הוצאת לשון הרע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

עיון בפרסומים הרבים מאפשר לאפיין אותם ולחלקם לארבע קבוצות של פרסומים. האחת, פרסומים המותחים ביקורת על אישור התובעים כמשפחת אומנה לילד. השנייה, פרסומים המותחים ביקורת על הסדרי האומנה שבין התובעים לאם הביולוגית ולילד.

השלישית, מתיחת ביקורת על פרסומים של התובעים והצגתם ככאלו שמפיצים שקרים ודעות גזעניות.

והרביעית, פרסומים המתייחסים לענייניהם האישיים של התובעים. אך מובן שאין הפרסומים מחולקים כך שכל פרסום עוסק בנושא ספציפי מאלו שצוינו, והעיסוק נעשה בערבוביה, לעיתים בהתייחסות לכמה נושאים באותו הפרסום. ובכל זאת, ציון חלוקת הפרסומים נשוא התביעה לנושאים נדרש באשר ההתייחסות לאותם הפרסומים עלולה להשתנות בהתאם לתכן הפרסום.

(b) הטענה שהפרסומים מהווים "לשון הרע"

17. חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק"), קובע כי פרסום לשון הרע מהווה עוולה (סעיף 7 בחוק) ומגדיר "לשון הרע" כך:

"1. לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול-

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;

(4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו;

בסעיף זה "אדם" – יחיד או תאגיד;

"מוגבלות" – לקות פיזית, נפשית או שכלית, לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית."

ככלל, ולפי ההלכה הפסוקה עוד מקדמת דנא, בבחינת דבר מה שפורסם לצורך הקביעה אם מהווה הפרסום "לשון הרע", נעשה שימוש במבחן אובייקטיבי ובמסגרתו נשאלת השאלה איזו משמעות היה מייחס קורא סביר למילים (ע"א 740/86 תומרקין נ' העצני, פ"ד מג (2), 333, 337).

18. עם זאת, יישומו של אותו מבחן אובייקטיבי מחייב התייחסות לנסיבות הספציפיות הרלוונטיות למקרה הנדון.

עסקינן הרי באיזון בין חפש הביטוי מזה לזכות לשם טוב מזה. שתי זכויות ביניהן נוצר מתח. אותה נקודת איזון איננה קבועה. אותה נקודת איזון הרי מבטאת שיקוף של הערכה ערכית ומשתנה בהתאם לנסיבות. ביטוי בפרסום אשר ייתפס כלשון הרע במצב אחד, עשוי שלא להיחשב כלשון הרע בנסיבות שונות (ראו למשל: רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר, [פורסם בנבו] 12.11.06, פסקה 1 לחוות דעתה של השופטת אילה פרוקצ'יה).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

ובאותן נסיבות רלוונטיות בהן יש להתחשב לקביעת נקודת האיזון, עומדת גם שאלת מידת העניין הציבורי שמגלה הפרסום, שלגביו נטען כי הוא פוגעני, וכן את מידת ההשפעה הפוטנציאלית שלו על החיים הציבוריים (ע"א 6903/12 Canwest Global Communications Corp נ' אלי עזור [פורסם בנבו], 22.7.11, פסקה 11).

19. ככלל, עיתונאי הפועל באמצעי התקשורת, עיתונאי שבמסגרת עבודתו העיתונאית מביא ידיעות, מפיץ רעיונות ומביע עמדות – עשוי להשפיע על החיים הציבוריים. מעמדו זה הופך את העיתונאי לדמות ציבורית ואת הביקורת על עבודתו ככזו המעוררת עניין ציבורי (ראו התייחסות למי שהינו בעלים של קבוצת תקשורת בע"א 6903/12 לעיל, בפסקה 18; וראו יישום בעניין עיתונאי: ע"א (מחוזי ת"א) 36859-11-18 יעקב בוזגלו נ' מרדכי פשכצק [פורסם בנבו] 13.2.19, פסקה 11).

20. ביישום מבחן זה לקביעת נקודת האיזון הרלוונטית, יש לשים לב לשתי עובדות – עיסוקם של התובעים והחשיפה של העניין נשוא הפרסומים.

א. אשר לעיסוקם של התובעים, הרי שהם עוסקים בתחום התקשורת מזה שנים רבות. כך מעיד על עצמו גיא (סעיף 2 בתצהיר גיא):

"אני איש תקשורת, עיתונאי ותיק, תסריטאי, מחזאי ויוצר, אשר נכון להיום כותב, מגיש ומפיק בצוותא עם התובעת שהיא גם אשתי (להלן – "אישתי") – גם היא דמות תקשורת ידועה – מספר תכניות טלוויזיה בערוץ 10.

וכך בדיוק גם אורלי (סעיף 1 בתצהיר אורלי):

"אני אשת תקשורת, עיתונאית ותיקה(ה), תסריטאית, מחזאית ויוצרת, אשר נכון להיום כותבת, מגיש(ה) ומפיק(ה) בצוותא עם התובע שהוא גם בעלי (להלן – "בעלי") – גם הוא דמות תקשורת ידוע.

התובעים איפוא מעידים על עצמם שהינם עיתונאים במקצועם, אנשי תקשורת מוכרים להם במה קבועה בה באפשרותם להביא את ידיעותיהם ודעותיהם בפני ציבור רחב. עיתונאי אשר בפעילותו עוסק חדשות לבקרים בעניינים שיש בהם חשיבות ציבורית ועניין ציבורי, ראוי שגם יידע להכיל ביקורת בעניינים שבתחום פעילותו התקשורתית. יידע לקבל כזו ביקורת אפילו היא בוטה ונוקבת ואף בהיקף העולה על זה שמצופה מאדם אחר.

כאשר נעשה פרסום ביחס לעיתונאי ובעניין נשוא עיסוקו ככזה, ייטו כפות המאזניים ביתר שאת לטובת חופש הביטוי ועל חשבון זכותו של אותו עיתונאי לשמו הטוב.

ב. כך התובעים. כך גם העניין נשוא הפרסומים – אומנה בכלל והאומנה של התובעים בפרט. ליבת הפרסומים שהפיץ הנתבע ובגינם הוגשה התובענה הינה הליכי האומנה של התובעים. הן עצם אישור התובעים כמשפחת אומנה והן התנהלותם כמשפחת אומנה. הקבוצה הראשונה והקבוצה השנייה של הפרסומים שבצע הנתבע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

הפרסומים נשוא התביעה החלו ביום 21.1.15 והתגברו עד סמוך להגשת התביעה, בתחילת 2018. הפרסומים עוסקים באומנה של התובעים על הילד, ברם מעורבותם של התובעים בענייני אומנה ופרסום עובדה זו לא החלו בפרסומים של הנתבע ואף לא בפרסומים של אלו שאפשר וכמו הנתבע בקשו למתוח ביקורת על התובעים. כאמור לעיל, במסגרת תכנית טלוויזיה שהגישו התובעים שודר ביום 6.10.14 ראיון עם גברת דורית לוינזון, מנכ"ל ארגון "אור שלום". במהלך הריאיון שוחחו התובעים עם גב' לוינזון בענייני אומנה בכלל, ובענייניו של פעוט, לגביו נטען שהינו בן להורים ממוצא אריתראי שאינם מסוגלים לגדלו, כאשר גב' לוינזון אומרת כך (מתוך הציטוט שמביא הנתבע בסעיף 25 בתצהירו):

"... אני רוצה לחפש משפחות אומנה שהם יהיו משפחות נכונות לילד הספציפי

הזה"

אורלי אישרה בעדותה כי בעקבות אותו הריאיון הם החלו לפעול לקבלת אישור להיות משפחת אומנה (עמ' 37; ש' 33 בפרוט'). כך גם גיא (עמ' 68; ש' 28 – 33 בפרוט'). כחדשיים לאחר מכן, כאשר התובעים נוטלים חלק בתכנית "מחברים" אשר במסגרתה מצולמת ומשודרת התנהלותם בחיי היום יום, ביום 14.12.14, משודרים חילופי דברים בין התובעים (אשר שוהים אותה עת באמסטרדם) לבין "איריס", מעמותת "אור שלום". ואלו חילופי הדברים:

איריס: אז חשבנו בצוות לעומק ומצאנו ילד שיכול מאד להתאים למשפחה שלכם.

אורלי: מצאתם ילד?

איריס: כן, חמוד.

אורלי: או.קיי., רגע, אני נכנסת להגיד לגיא. מאמי, יש ילד.

גיא: לא נכון.

אורלי: כן.

גיא: בן או בת?

אורלי: בן.

גיא: בן כמה?

אורלי: לא יודעת. רגע. הנה, עכשיו גם גיא שומע.

איריס: אז ככה, הוא תינוק... עם עיניים כחולות, חיוך גדול.

גיא: מה, הוא לא שחור?

אורלי: לא ילד של פליטים?

איריס: לא, לא גיא. זו החלטה מאד גדולה. יש עוד פרטים שהם לא טלפון וכשאנחנו ניפגש עוד נדבר עליהם. עד אז, אני זמינה בשבילכם לכל שאלה שלא תהיה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

אורלי: אנחנו קצת בשוק. א. שכבר יש לנו ילד. ב. שהוא כזה קטן. ו-ג. שהוא לא ילד של פליטים. כל הרעיון הוא לעזור לילד שאף אחד כבר לא רוצה אותו. את הילד הזה ירצו.

במהלך עדותו, הביא גיא פרטים על אותה תכנית בה השתתפו התובעים, "מחוברים", והסביר את מהותה כך (עמ' 70 בפרוט):

כי מה שאתה אני לא יודע מתי הוא צולם, שוב אני מסביר לך, זה לא תוכנית בשידור חי, אתה חייב להבין את זה, אתה לא איש טלוויזיה, זה בסדר, אתה לא אמור להבין את זה, כי אני מספר לך איך זה עובד, זה לא עובד ככה, זה עובד שהדברים מצולמים, אני אומר לך שהצילומים בהולנד שאתה מדבר עליהם היו כצילומי השלמה על דברים שקרו בארץ גם, לכן כל הדבר שלך פשוט לא מבוסס אמת.

אותו שידור במהלכו צולמו התובעים כשהם מקבלים את הבשורה אודות הכוונה להביא לחזקתם ילד אומנה לא שודר איפוא באקראי, על אפס ועל חמתם של התובעים. השידור נעשה מתוך בחירה, לאחר עריכה, ואפשר שאפילו בשחזור.

כך התברר, מפרסומים שנעשו בידיעה מלאה של התובעים ובלי כל קשר לנתבע, שכבר בדצמבר 2014 נמסרה לתובעים הודעה על קבלתם לתכנית משפחות האומנה והכוונה להעביר למשמורתם ילד אומנה. ובהתאם, ביום 21.1.15 פרסמה בכלי התקשורת הידיעה הבאה (נספח א' לתצהיר התובעים):

אחרי שנים של ציפייה, אורלי וגיא סוף סוף יזכו לילד: זוג האישים ישמש כמשפחת אומנה לתינוק שהוריו לא יכולים לטפל בו. מזל טוב!"

פרסומים אלו, הקשר בין התובעים להליכי אומנה והקשר בין התובעים לילד שקבלו למשמורת כהורי אומנה, נעשו לפני שהחלו הפרסומים נשוא התביעה, בידיעתם המלאה של התובעים, חלקם (כגון השידור בתכנית "מחוברים") גם ביוזמתם.

ג. ביום 21.1.15 פרסם הנתבע מאמר ביקורת על התנהלות התובעים, עליו מלינים התובעים בתביעה, וכך עשה שוב בפרסומים נוספים ובכלל אלו הפרסומים הנוספים עליהם מלינים התובעים בתביעה, פרסומים שנעשו מיום 4.2.18 ואילך.

בין לבין, המשיכו התובעים בעשייתם בתחום התקשורת, והמשיכו גם בפרסום פרטים על היותם משפחת אומנה. כך, למשל, מתוך ראיון של גיא בתכנית הרדיו של יעל דן בגלי צה"ל, במהלך ספטמבר 2015 (מתוך המובאה בסעיף 58 בתצהיר הנתבע):

אני רוצה להגיד לך משהו. תשמעי. הסבירו לנו נורא טוב אחרי שנכנסנו לסיפור האומנה, הוא כבר חצי שנה אצלנו, שיש את העניין הזה שבאמת יום אחד ייקחו אותו. שיום אחד אולי ייקחו אותו. הסבירו לנו. אם האסון הנורא הזה יקרה וייקחו אותו מאתנו אנחנו נדע להתמודד אתו. אנחנו לא הסיפור. הסיפור הוא ילד בן שנתיים וחצי שאני לא רוצה לספר לך מה הוא עבר, כי אני לא מורשה לספר לך מה הוא עבר, או קיי. אבל אין לי ספק ואת התחלת במשפט טובת הילד, שאם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

ייקחו את הילד הזה ויחזירו אותו למקום שממנו הוא בא זה כמו הוצאה להורג בכיכר בעיר, אין שום דרך שבעולם שהוא יתאושש מהדבר הזה... אבל שתביני, במונחי אומנה צו בית משפט לשנה זה צו ארוך. זאת אומרת שלפעמים הצווים הרבה יותר קצרים ומוארכים כל פעם. כשהשופט נותן צו לשנה זה כשברור שהאמא לא מתפקדת, הביולוגית.... הילד הזה קורא לי אבא ולאורלי אמא, יש לו סבא וסבתא, כמה אפילו, יש לו אחים ואחיות. אלה החיים שלו...

אם כך, לא זו בלבד שהתובעים הינם אנשי תקשורת ידועים, המגישים תכניות טלוויזיה וזוכים לבמה משלהם להצגת התכנים והדעות שהם מבקשים להציג לציבור, אלא שהתובעים בחרו לחלוק עם הציבור דווקא את אותו עניין נשוא הפרסומים של הנתבע – את היותם משפחת אומנה בכלל, וכזו המחזיקה ומגדלת כילד אומנה את הילד בפרט. להציג את ההליכים שקדמו לאישורם להיות הורי אומנה לילד ולהציג גם את ההתנהלות והלבטים הכרוכים בטיפול בילד.

ואם כך, כאשר התובעים בחרו לחשוף ולשתף את הציבור באותה סוגיה של משפחת אומנה, בחינתם של פרסומים ותגובות לפרסומים של התובעים עצמה תיעשה מתוך העדפה גדולה יותר של חפש הביטוי. בהכרה בכך שהציפייה מהתובעים לקבל גם ביקורת על התנהלותם בנושא שהם עצמם הביאו לידיעת הציבור תשליך על בחינתם של הפרסומים וסיווגם האפשרי כמהווים לשון הרע. בעניין זה, אין דין התובעים כדינה של משפחת אומנה אלמונית, אשר מגדלת ילד אומנה בדלת אמות ביתה והרחק מעיני הציבור. ביטויים שאפשר ויתפסו כלשון הרע כלפי כזו משפחה אלמונית, אפשר ולא יתפסו ככאלו כלפי התובעים.

ד. במהלך ההתדיינות הבהירו התובעים את מניעיהם. הבהירו כי מזה שנים שהם עוסקים בעזרה לאוכלוסיות מוחלשות במסגרת עבודתם העיתונאית (למשל עדות אורלי בעמוד 29 בפרוט').

לא מצאתי כל סיבה שלא לצאת מנקודת הנחה שלא תאוות הפרסום היא שהניעה את התובעים להציג את סוגית משפחות האומנה בפני הציבור, אלא דווקא תפיסתם את עצמם כשליחים. כמי שמבקשים לקדם מודעות לסוגיה בעלת חשיבות ציבורית החורגת מעניינם הפרטי. לא מצאתי כל סיבה שלא לקבל עמדה שכזו במלואה. לא מצאתי כל סיבה שלא להאמין בלב שלם לתום ליבם של התובעים ואף לתחושתם כי הם מביאים לקדמת הבמה סוגיה חשובה המשליכה על גורלם של משפחות רבות. ועם זאת, חייבים היו התובעים גם לקבל את האפשרות שלצד ביטויי תמיכה ואהדה שוודאי היו, ישמעו גם ביטויי ביקורת והתנגדות. וכאלו, לא בהכרח גם יהוו לשון הרע אפילו ישמעו כבוטים ואפילו אינם מוצדקים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

ה. וכך ניתן לערוך סיכום ביניים באשר לאמת המידה שלפיה יבחנו הפרסומים לצורך מענה לשאלה אם יש בהם משום הוצאת לשון הרע. במבחן זה מחפשים את נקודת האיזון בין זכות התובעים לשמירה על שמם הטוב לזכות הנתבע לחפש ביטוי. נקודת האיזון עשויה להשתנות בשים לב לאישיות התובעים, מעמדם הציבורי, העניין הציבורי בתובעים ובעניין נשוא הפרסום. התובעים בעניין דנא עוסקים בתחום התקשורת ועומדת לרשותם במה קבועה להבאת עניינים שונים לידיעת הציבור. התובעים ניצלו במה זו למכביר בסוגית "משפחת האומנה". התובעים עצמם אושרו כמשפחת אומנה, קבלו לחזקתם את הילד, והוסיפו לשתף את הציבור בעניינים שונים הכרוכים במעמד כמשפחת אומנה לילד. ומכאן, ככל שעסקינן בפרסומים העוסקים בענייני משפחת האומנה של התובעים תהיה הנטייה גדולה יותר להעדרת חפש הביטוי על פני זכותם של התובעים לשמירה על שמם הטוב.

21. לאחר שהוצגה התשתית לבחינת טענות התובעים ניתן גם לבחון את הפרסומים נשוא התביעה.

הפרסום הראשון עליו מלינים התובעים נעשה ביום 21.1.15, ומהווה דוגמא לקבוצה הראשונה של תחום פרסומי הנתבע – ביקורת על אישור התובעים כמשפחת אומנה. פרסום זה נעשה ממש בסמוך לאחר שדווח באמצעי תקשורת שונים על אישור התובעים כהורי אומנה לילד, דיווחים שחלקם נבע מהתובעים עצמם שלא הסתירו את דבר האומנה המאושרת. דיווחים אלו על אישור התובעים כהורי אומנה הביאו לגל של פרסומים, חלקם ביקורתיים וחלקם אף תוך שימוש בלשון בוטה עד מאד, והטחת ביקורת קשה בתובעים. חלקו של הנתבע באותו גל של פרסומים כלל מאמר נרחב ובו עמדתו של הנתבע ומתיחת ביקורת נוקבת על התובעים והליכי האומנה. בפרסום שעשה (נספח א' לתצהיר הנתבע) טען הנתבע כי נוכח פערי הגילים שבין התובעים לילד, לא ניתן לאשרם כמשפחה מאמצת, ולכן גם לא ראוי היה שיאושרו כמשפחת אומנה ויש לתהות כיצד קבלו כזה אישור. לצד ביקורת זו, עליה לא מלינים התובעים, אף פרסם הנתבע ביום 21.1.15 את הדברים שצוטטו לעיל, ובאלו קריאה לציבור לסייע באיתור "המשפחה הביולוגית של הילד". בחינת פרסום זה, בפרט על רקע אותה ביקורת שבקש הנתבע למתוח על אישור התובעים כמשפחת אומנה לילד, איננה מראה על הוצאת לשון הרע כלפי התובעים. הנתבע הביע בפרסום אחר את דעתו על ליקויים באישור התובעים כהורי אומנה, ובפרסום זה מביע שוב את הדעה שזו "אומנה מקוממת" ואף מציע את עזרתו להורים הביולוגים של הילד. הורים אשר ברור מהפרסום שלעת שנעשה לא הייתה לנתבע כל היכרות עימם. פרסום זה כשלעצמו איפוא, איננו חורג מביקורת על התובעים ואינו מגיע כדי הוצאת לשון הרע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

22. סדרת הפרסומים הבאים עליהם מלינים התובעים נעשתה כ-3 שנים לאחר מכן, בתחילת פברואר 2018. בפרסומים אלו חוזר הנתבע על הביקורת שהעלה באשר לעצם אישור התובעים כמשפחת אומנה, אך גם מביא טיעונים המצויים בקבוצת הפרסומים השנייה – זו הכוללת ביקורת על התנהלות התובעים כמשפחת אומנה לילד.

א. כך הפרסום מיום 4.2.18 בו מדווח הנתבע על יצירת הקשר עם האם הביולוגית של הילד, טוען כי יש כאלו הרוצים "לגזול את כל זכויותיה הבסיסיות ביותר", וכן מדווח על כוונתו לייצג את האם הביולוגית ללא תמורה.

כך פרסום נוסף מאותו היום ובו דיווח על כך שהאם הביולוגית שכרה את שירותי הנתבע כדי שייצג אותה בהליכים התוקפים את הוצאת הילד מחזקתה והעברתו לאומנה אצל התובעים, ואף בטענות לפגיעה בזכויותיה לקשר עם הילד במסגרת האומנה.

ב. בהמשך היום אף העלה הנתבע לעמוד הפייסבוק שלו סרטון בו הוא מצולם כשהוא משוחח עם האם הביולוגית. במהלך השיחה מבקש הנתבע מהאם הביולוגית לתאר את מפגשיה עם הילד והיא מספרת כי פגישות אלו מתקיימות בנוכחותם של התובעים. האם הביולוגית מלינה על כך שלא מאפשרים לה להיפגש ביחידות עם הילד, אך מטילה את האחריות על כך על רשויות הרווחה ("אמרה עובדת סוציאלית, מירב, הוא מפחד. גיא ככה וככה").

הנתבע טען שאין להלין עליו בקשר עם הסרטון, אולם לא ניתן להניח שהצילום נעשה במצלמה נסתרת בלי ידיעת הנתבע, והוא עצמו לא טען זאת. וממילא, כאשר הנתבע מפיץ את הסרטון בעצמו, אין חשיבות לזהות זה שצילם את הסרטון והנתבע הוא שאחראי לפרסום.

עם זאת, בחינת פרסומים אלו מלמדת על טענה לפיה, כביכול, התובעים מונעים מהאם הביולוגית לפגוש את הילד ביחידות ואף מנצלים את מעמדם כדי להכתוב את אופי המפגשים שבין הילד לאם הביולוגית.

ג. התובעים כופרים בטענה זו מכל וכל וטוענים שיש לראות בפרסומים אלו הוצאת לשון הרע כלפיהם. טענה זו מעוררת קושי.

אף שאלו טענות קשות ותחושת התובעים לפגיעה שפגעו בהם מובנת, אף שאפשר וכאלו פרסומים בדיוק היו מתקבלים כביטויי לשון הרע כלפי משפחת אומנה אלמונית, לא כך ביחס לתובעים. התובעים עצמם הרי פרסמו טענות שלפיהן האם הביולוגית "לא מתפקדת" והתובעים עצמם מתחו ביקורת על האפשרות שהאומנה תופסק. ואם כך, ביקורת על התנהלותם ואפילו הטענה שהם פועלים להפיכת האומנה לאימוץ ואפילו מונעים מפגשים ביחידות בין האם הביולוגית לילד אינם מגיעים כדי לשון הרע.

ד. סדרת הפרסומים הבאה עליהם מלינים התובעים נעשה בימים 5.2.18 ו-6.2.18. גם פרסומים אלו כוללים ביקורת על התנהלות התובעים כמשפחת אומנה, ובפרט על הרצון שהביעו להאריך את תקופת האומנה ככל שניתן ואף לאמץ את הילד.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

לפי העמדה שהציג הנתבע בפרסומים אלו עמדת התובעים ראויה לגנאי, שכן אין זה ראוי שמשפחת אומנה תבקש להאריך את תקופת האומנה ואין זה ראוי שמשפחת אומנה תפעל לאימוץ הילד שנמסר לחזקתם.

ה. התובעים טוענים שיש לראות סדרת פרסומים זו ככזו אשר מכפישה, משמיצה ומבזה אותם. ככזו אשר מציגה אותם "כאנשים רעים שרק רוצים לקחת את הקטין מאימו", ככאלו המחזיקים בדעות גזעניות. כחוטפי ילדים.

דא עקא, ובחינת הפרסומים מקשה מאד על קבלת טענות התובעים. אכן, בפרסומים אלו ממשיך הנתבע במתיחת ביקורת על התובעים. הנתבע מותח ביקורת על כך שהתובעים מבקשים להאריך את תקופת האומנה של הילד ואף להפוך אותה מאומנה לאימוץ. הנתבע מאשים את התובעים כמי שהתנהלותם פוגעת בזכויות האם הביולוגית ומבטאת ניסיון לנצל את חולשתה. פרסומים שכאלו, בין אם נכונים ובין אם לאו, אינם יותר ממתחת ביקורת על התנהלות התובעים. ביקורת על מה שנתפסת בעיני הנתבע כהתנהגות לא ראויה ואף כזו הפוגעת בזכויות האם הביולוגית. ביקורת בעניין שהתובעים עצמם רואים כעניין ציבורי.

והרי אין ספק כי כאשר משפחת אומנה מבקשת להמשיך באומנה נוצר מתח בין משפחת האומנה לאם הביולוגית. כאשר התובעים עצמם מציגים את עמדתם בכל הנוגע לתקופת האומנה באמצעי התקשורת, הרי שביקורת על התנהלות התובעים, תמיכה באם הביולוגית ואף הטחת האשמות לפגיעה באם הביולוגית אינם יכולים להיחשב בנסיבות שכאלו להוצאת לשון הרע.

ו. מסקנה זו איננה משתנה גם ביחס לפרסומים הנוספים עליהם מלינים התובעים, כאלו שנעשו בעקבות מכתב ההתראה שנשלח לנתבע ביום 6.2.18. הפרסומים שפרסם הנתבע בין 6.2.18 לבין 10.2.18 ובכל הנוגע להליכי האומנה. ביקורת שמטיח הנתבע בתובעים על התנהלותם כמשפחת אומנה, בדומה לביקורת שהשמיע קודם לכן כאמור, איננה חורגת מהביקורת שאמורים התובעים להכיל בהיותם אנשי תקשורת אשר בעצמם שיתפו את הציבור בהליכי האומנה.

ז. ודוק, תחושתם הסובייקטיבית של התובעים כי מתנהל נגדם מסע ציד וכי הם מותקפים על לא עוול בכפם מובנת לחלוטין. אך לא בתחושה סובייקטיבית עסקינן כי אם במבחן אובייקטיבי שמיושם בהתאם לנסיבות. וביישום מבחן זה, כאשר התובעים עצמם העלו לסדר היום הציבורי את סוגיית משפחות האומנה בכלל ואת היותם בעצמם משפחת אומנה לילד, כאשר התובעים עצמם פרסמו את עמדתם שלפיה יש להאריך את תקופת האומנה ויש להימנע מכל ניסיון לניתוק הקשר שלהם עם הילד, אל להם להלין על כך שיש מי שמצא לבקר את עמדותיהם. עמדות הנתבע בנסיבות אלו, אפילו בוטות הן ואפילו אינן אמת, אינן מגיעות כדי לשון הרע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 29597-04-18 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

23. כך נמצא כי התייחסותו של הנתבע בפרסומיו לאישור התובעים כמשפחת אומנה ואף להתנהלותם כמשפחת אומנה, ביחסם לאם הביולוגית ואף בניסיון להשפיע על הסדרי הראיה והקשר שבין האם הביולוגית לילד, אינם מגיעים כדי "לשון הרע". ביקורת שכזו, אפילו נוקבת ואפילו כוללת ביטויי גנאי ואפילו איננה מדויקת, מצופה מהתובעים להכיל שהרי הם הם אלו שמשתפים את הציבור בהליכי אומנה אלו.

24. לו הסתפק הנתבע בביקורת על התנהלות התובעים כמשפחת אומנה, ביקורת על עצם אישורם כמשפחת אומנה או ביקורת על התנהלותם ככזו, נראה שהטענה להוצאת לשון הרע הייתה נדחית בשלב זה ובקביעה שאין לראות בפרסומים משום לשון הרע. דא עקא, שהנתבע לא הסתפק בביקורת זו. כך גם נמצאות הקבוצה השלישית והרביעית של ענייני הפרסומים של הנתבע. התייחסותו לפרסומים של התובעים והצגתם כשקרנים וגזענים, ואף התייחסותו לענייניהם האישיים של התובעים.

25. הסוג השלישי של הפרסומים בא לכדי ביטוי בפרסומים של הנתבע מיום 5.2.18. באלו לא מסתפק הנתבע בביקורת על התובעים אלא מטיח בהם טענות המתייחסות לגופם של התובעים ולא לגופם של דברים.

כך בפרסום מיום 5.2.18 כאשר הנתבע מתייחס לריאיון שקיים גיא בתכנית רדיו ב- 2015 :

מישהו יודע על איזה ילד שננטש הוא מדבר שם?

כל הסיפור שלו על צו לשנה שהוא כביכול לזמן ארוך הוא שקרי.

גם בפרסום שעשה הנתבע בעקבות מכתב ההתראה שקבל ביום 6.2.18 לא הסתפק הנתבע בתגובה לטענות ואף לא בביקורת בענייני האומנה, אלא גם טען כך :

הזוג המפורסם, שמפרסם את הילד בכל פינה, השמיע טענות שקריות באשר לנסיבות הוצאתו, טען שהוא ננטש על ידי אימו בראיון ליעל דן, טען שהוא עבר דברים נוראיים, מתבכין על הכביכול פגיעה בפרטיות הקטין....

וכך בפרסום מיום 6.2.18, כאשר הנתבע מפרסם צילום של התובעים מתוך התוכנית "מחברים", ולצידו את הדברים הבאים :

"באסה כזה מגיע אבל לא בגודל ובצבע שרציתי."

כך גם כאשר העלה הנתבע תמונה נוספת של התובעים אשר כותרתה "ילד כבקשתך", ולאחר מכן תמונה של אורלי כשהיא שרועה על מיטת בית חולים ומעליה הכותרת :

"בואי נקנה ילד בכל צורה שהיא... ממש אלטרואיזם טהור."

ושוב בפרסום מיום 8.2.18.

"מי שסיפר לציבור בפוסט בעל תפוצה גדולה ופולואפ בתקשורת שבגלל מוצאו השחור איש לא רוצה לאמץ אותו, פשוט שיקר במצח נחושה. אבל אפשר לחרטט לציבור המטומטם ולאזהבים העיוורים שקרים מפה ועד הודעה חדשה. הם הרי יאכלו הכל.

מה לעשות, הורי אומנה לא אמורים לפרסם פוסטים על ידי האומנה ומי שמפרסם צריך לדעת שהוא ויתר על פרטיות ומתי שהוא שקריו ייחשפו.

זה הכל עניין של תאריכים. פשוט. מאד פשוט."

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

פרסומים אלו כבר אינם עוצרים בביקורת על הליכי האומנה והתנהגות התובעים. ביקורת אשר מצאתי כלגיטימית בנסיבות העניין. פרסומים אלו כבר מציגים את התובעים כמי שאינם דוברי אמת. כמי שמנצלים את מעמדם בתקשורת כדי להפיץ דברי שקר. וחמור מכך. אופן הצגת העובדות על ידי הנתבע גם מצייר את התובעים כמי שמחזיקים בדעות גזעניות. ככאלו שאינם מבקשים לקבל ילד לחזקתם אלא דווקא לנצל את מעמדם כדי "לקנות" כזה. ככאלו המבקשים "לבחור" ילד על יסוד "גודל וצבע".

האשמות שכאלו חורגות מביקורת על דברים בתחום העניין הציבורי. לא כשהן מוטחות בפלוגנית או באלמוני, אף לא כשהן מוטחות באנשי תקשורת. אולי בפרט כאשר הן מוטחות באנשי תקשורת אשר מבקשים יום את אמון הציבור בהגינותם. אין כל סיבה לאפשר להטיח בתובעים האשמות המציגות אותם כמי שאינם דוברי אמת, כשקרנים "במצח נחושה".

אין כל סיבה לאפשר להטיח בתובעים האשמות המציגות אותם כבעלי דעות גזעניות ואף לא ככאלו המבקשים לנצל את מעמדם כדי "לקנות" ילד.

כל אלו פרסומים אשר בוודאי מבזים את התובעים, משפילים אותם בעיני הבריות, והופכים אותם מטרה לבוז ולעג.

ביחס לפרסומים אלו שהפיץ הנתבע אני מקבל את טענת התובעים וקובע שיש בהם כדי להוות הוצאת לשון הרע כלפיהם.

26. התחום הרביעי של הפרסומים עוסק בענייניהם האישיים של התובעים.

בפרסום של הנתבע במהלך 7.2.18 נאמר כך:

"שאלה לבקר למביני עניין.

אם זוג אנשים בני ארבעים וחמישים התחתנו ברבנות כהלכה לצורך אימוץ ילד והאימוץ

לא יצא לפועל, האם הם יתגרשו כשהאימוץ לא יצא לפועל?"

וכך גם בפרסום מיום 10.2.18:

"כמה שהזוג הזה לא מבין שאומנה היא לא תחליף לכישלון בהבאת ילדים."

בפרסומים אלו לועג הנתבע לתובעים. מציג אותם כמי שנישאו רק לצורך אימוץ ילד. סוג של

"נישואים פיקטיביים" כאלו אשר לשיטתו עלולים לפקוע אם יכשל ניסיון האימוץ.

בפרסומים אלו אף מציג הנתבע את התובעים כמי שרואים באומנה תחליף "לכישלון בהבאת ילדים".

לפרסומים אלו אין דבר וחצי דבר עם סוגיית האומנה אשר מבקש הנתבע להעלות כעניין ציבורי. לפרסומים אלו אין כל קשר לביקורת שמבקש הנתבע להטיח בתובעים בקשר עם היותם משפחת אומנה. פרסומים אלו המתייחסים לענייניהם הפרטיים של התובעים מבטאים ביזוי והשפלה וכאלו שכלל אינם קשורים להיות התובעים אנשי תקשורת. גם ביחס לפרסומים אלו, אני מקבל את טענת התובעים וקובע שיש לראות בהם הוצאת לשון הרע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

27. כך ניתן לערוך סיכום ביניים נוסף ביחס לטענת התובעים ללשון הרע כלפיהם בפרסומים שבצע הנתבע.

בכל הנוגע לקבוצה הראשונה של הפרסומים, אלו הכוללים ביקורת על אישור התובעים כמשפחת אומנה – הטענה נדחית.

בכל הנוגע לקבוצה השנייה של הפרסומים, אלו הכוללים ביקורת על התנהלות התובעים כמשפחת אומנה, לרבות ביחסם לאם הביולוגית – הטענה נדחית.

בכל הנוגע לקבוצה השלישית של הפרסומים, אלו הכוללים הטחת כינויי גנאי בתובעים כמפצי שקרים וכמחזיקים בדעות גזעניות – הטענה מתקבלת.

בכל הנוגע לקבוצה הרביעית של הפרסומים, אלו הכוללים לעג לתובעים ולענייניהם הפרטיים – הטענה מתקבלת.

צ טענת ההגנה – אמת בפרסום

28. לאחר שנמצא שיש לקבל את טענת התובעים להוצאת לשון הרע בכל הנוגע לקבוצה השלישית והרביעית של הפרסומים, יש לבחון אם עומדת לנתבע הגנה מההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע.

עיון בסיכומי הנתבע מלמד כי הנתבע מבקש לבסס את טענותיו על שני אדנים – הטענה להגנת אמת בפרסום והטענה להגנת תום הלב (סעיף 45 בסיכומי הנתבע).

טענות הגנה אלו יבחנו כסדרן ביחס לכל קבוצת פרסומים שבצע הנתבע.

29. לטענת הנתבע עומדת לו הגנת אמת בפרסום.

סעיף 14 בחוק איסור לשון הרע מורה כך:

במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש.

הוראה זו מקנה הגנה זו לפרסומים עובדתיים שיש בהם משום פגיעה בשם הטוב ואף בכבודו של מושא הפרסום, ובלבד שהפרסומים היו "אמת" וכי מדובר במידע "שיש בו ענין לציבור". אלו שני תנאים מצטברים אשר הנטל להוכיחם רובץ לפתחו של הנתבע, המפרסם (ע"א 326/68 אסא נ' ליבנה, פ"ד כג(2) 23, 25).

30. כאשר הגנה זו מיוחדת לפרסומים עובדתיים, הרי שהיא רלוונטית לקבוצת הפרסומים השלישית. זו המייחסת לתובעים פרסומי שקרים והפצת דעות גזעניות. הגנה זו איננה רלוונטית לקבוצת הפרסומים הרביעית. זו המתייחסת לענייניהם האישיים של התובעים, כמו הבסיס לנישואיהם ורצונם בילדים משותפים.

"הגנת אמת דיברתי עשויה להיות הגנה טובה לפרסום המוגדר כדעה, אך היא אינה יאה לכל סוג של הבעת דעה אלא רק לדעות בעניינים עובדתיים הניתנים לאימות. כאשר הדעות אינן ניתנות למיון ולסיווג כאמת או שקר, לא יוכל מפרסם הדעות להתגונן בטענת אמת דיברתי, והוא יאלץ לנסות ולהוכיח כי עומדת לו הגנת הבעת דעה בתום לב." (אורי שנהר, לשון הרע, תשנ"ז, עמ' 219) (להלן: "שנהר")

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 29597-04-18 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

התייחסות הנתבע לענייניהם האישיים של התובעים מבטאת הבעה דעה שלא ניתן לאמת או להפריך. דעה על יחסי התובעים בינם לבינם. כך גם לא ניתן לבסס טענת הגנה ביחס לפרסומים אלו על הגנת "אמת בפרסום".

בחינת טענת הגנה זו תיעשה לפיכך רק ביחס לקבוצת הפרסומים השלישית.

31. התנאי הראשון לביסוס טענת הגנה זו הינו עובדתי בעיקרו. השוואה בין הפרסום לבין המציאות העובדתית. על המפרסם להראות התאמה בין תוכן הפרסום לבין המציאות האובייקטיבית, כפי שהיא מוכחת באמצעות הראיות המובאות במשפט (ע"א 3199/93 קראוס נ' ידיעות אחרונות בע"מ, פ"ד מט(2) 843, 857).

התנאי השני מתייחס לשאלה ערכית בעיקרה. השאלה האם קיימים לפרסום יתרונות חברתיים המצדיקים אותו, למרות לשון הרע שבו (שנהר, עמ' 215).

32. במסגרת קבוצת הפרסומים השלישית, לגביה נמצא שהיא מהווה "לשון הרע", טען הנתבע בפרסומיו כי התובעים הפיצו "טענות שקריות", ובלשונו: "שקרים מפה ועד הודעה חדשה". אותם "שקרים" אשר ייחס הנתבע לתובעים עסקו בנסיבות העברת הילד לטיפול רשויות הרווחה, ובהמשך לחזקת התובעים כמשפחת אומנה.

הנתבע ייחס לתובעים בפרסומיו את הטענה כי "הילד ננטש", וכינה טענות אלו כשקר (הפרסומים מיום 5.2.18 ו-6.2.18).

הנתבע ייחס לתובעים בפרסומיו את הטענה כי בשל "מוצאו השחור של הילד" אף אחד לא רוצה לאמץ אותו, וגם טענה זו כינה כשקר.

הנתבע אף התייחס לטענה נוספת של התובעים, הטענה כי מסירת הילד לחזקתם כמשפחת אומנה בצו לשנה מבטאת תקופה ארוכה, וגם טענה זו כינה כטענה שקרית. כדי להתבסס על הגנה זו של "אמת בפרסום", מוטל היה על הנתבע להוכיח, ראשית לכל, שאותן אמירות שהוא מייחס לתובעים אכן נאמרו על ידם, ושנית כי אכן אותן אמירות מהוות דברי שקר.

33. עיון בפרסומים שעשו התובעים עצמם, כפי שהובאו בתצהיר הנתבע, מלמד שאין כל יסוד לטענה המייחסת לתובעים את פרסום הטענה כי "הילד ננטש" ואף לא את הטענה כי בשל "מוצאו השחור" איש אינו רוצה בו.

34. הנתבע מפנה לריאיון שנערך עם גיא בתכנית הרדיו של יעל דן בספטמבר 2015, אך באותו הריאיון (אשר ציטוטים ממנו מובאים בהרחבה בתצהיר הנתבע), מתייחס גיא כך:

"אני רוצה לספר לך על ילד אחר, של חברים שלי, לא הילד שלי, ילד שהגיע לבית חולים עם רגליים שבורות כי אמא שלו שברה לו אותן. ילד שאמא שלו החליטה שהיא רוצה אותו וכמעט החזירו אותו לאמא, והוא כבר ידע שהוא חוזר, ואז התחרטה ולא בא לה, ונעלמה לחצי שנה, ילד שאמר שלו עובדת בלילות, אפשר לומר בגל"צ? כזונה, אפשר להגיד בשעה כזו? זה לא הילד שלי, אני מספר על ילד אחר, בסדר?
ובהמשך הריאיון, בהתייחסות לאפשרות שהאומנה תופסק ותסתיים:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

"הילד הזה יגזר דינו לכך שהוא לעולם לא יתאושש ממצב נטישה שכזה. לי אין הסדרי ראייה עם הילד. ביום שיקחו לי את הילד, או לחבר שלי הזה, ביום שיקחו את הילד אין, אני לא רואה אותו יותר."

לא בריאיון זה עם גיא, לא בריאיון נוסף שמביא הנתבע (ראיון עם גיא למוסף "7 ימים" של העיתון ידיעות אחרונות מיום 27.6.16 - סעיף 88 בתצהיר הנתבע), ולא בכל מקום אחר שמביא הנתבע נמצא שהתובעים טענו כי "הילד ננטש". למעשה, אותה "נטישה" עליה בקש גיא להתריע מתייחסת לאפשרות ניתוק הקשר שבין הילד לתובעים בהפסקת האומנה. אפשר, כמובן, לחלוק על גיא אם זה אכן מצב "נטישה" ואם יש בסיס לחשש שהעלה, ברם לא ניתן לטעון כי בכך ייחס גיא לאם הביולוגית את "נטישת" הילד.

למעלה מכך. אפילו נמצא שבפרסום כלשהו, אולי בין השורות או במשתמע, טענו התובעים כי "הילד ננטש", אם טוען הנתבע שזו אמירה שקרית שומה היה עליו להוכיח זאת. שומה היה עליו להציג את נסיבות העברת הילד מחזקת האם הביולוגית ולהראות שאין מדובר במצב של "ילד שננטש". הנתבע לא עשה כן. לפי עדות אורלי (עמ' 34; ש' 1 – 8 בפרוט') הילד אכן עבר טראומה של נטישה כאשר האם הביולוגית לא התייצבה לקבלו במשפחת הקלט. הנתבע לא סתר טענה זו. הנתבע לא הביא כל ראיה המתייחסת לנסיבות הוצאת הילד מחזקת האם הביולוגית, ולא עשה כל ניסיון להציג כזו ראיה, למשל בשילוב בקשה להטלת חיסיון על הדיונים בתיק.

גם הטענה אשר מייחס הנתבע לתובעים בתוספת האמירה "שיקר במצח נחושה", הטענה לפיה איש לא רוצה לאמץ את הילד "בגלל מוצאו השחור", לא נמצאת בראיה כלשהי מאלו שהוצגו.

בראיון שנערך עם התובעים ואשר שודר בתכנית "מחברים" במהלך דצמבר 2014 (סעיף 34 בתצהיר הנתבע) אומרת אורלי כך בתגובה לבשורה כי התובעים אושרו כמשפחת אומנה לילד:

"אנחנו קצת בשוק. א. שכבר יש לנו ילד. ב. שהוא כזה קטן. ו- ג. שהוא לא ילד של

פליטים. כל הרעיון הוא לעזור לילד שאף אחד לא רוצה אותו. את הילד הזה ירצו."

גם בטענה זו מסתבר שהנתבע רחוק מלהציג עובדות מבוססות. התובעים לא מתייחסים בפרסום כלשהו מאלו שהוצגו לקשר שיש בין מוצאו של הילד לאפשרויות שהיו לו לעבור למשפחות אומנה. התובעים מתייחסים בלשון כללית לאפשרות שמוצא ילדים בכלל, "מוצא שחור", עלול להקשות על איתור משפחת אומנה אך בלי התייחסות לילד ספציפי.

ובכלל, אפילו התייחסו התובעים לילד עצמו, אפילו טענו כי "מוצאו השחור" מקשה על איתור משפחת אומנה, הרי אם טוען הנתבע שזו טענה שקרית היה עליו להביא ראיות לביסוס הטענה. ראיות שיראו את התהליך שנעשה עד לאיתור משפחת אומנה לילד. גם על כך אין הנתבע מביא דבר או חצי דבר.

הנתבע טוען כי אף האמירה לפיה הילד נמסר לחזקת התובעים לתקופה בת שנה שזו "תקופה ארוכה", היא טענה שקרית.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

להבדיל מאותן שתי טענות קודמות שלא נמצא שנאמרו על ידי התובעים, טענה זו דווקא נאמרה. גיא אמר במהלך הריאיון בתכנית של יעל דן כך (סעיף 58 בתצהיר הנתבע):

יעל דן: אתם קיבלתם את הילד לשנה בלבד?

גיא: לא, אבל שתביני במונחי אומנה צוו בית משפט לשנה זה צו ארוך. זאת אומרת שלפעמים הצווים הרבה יותר קצרים ומוארכים כל פעם. כשהשופט נותן צוו לשנה זה כשברור שהאמא לא מתפקדת, הביולוגית.

על אמירה זו מצא הנתבע לפרסם בתגובה כי "כל הסיפור שלו על צו לשנה שהוא כביכול לזמן ארוך הוא שקרי". הנתבע לא טרח להבהיר את כוונתו בייחוס אמירת דבר שקר לגיא. במהלך החקירה הנגדית הציג הנתבע את האפשרות שצווים לאומנה ניתנים גם לתקופות העולות על שנה ואף ל- 3 שנים (למשל בעמ' 25; ש' 24 בפרוט') אך לא הובאו על כך ראיות. ובכלל, גיא לא טען שאין בנמצא החלטות על תקופת אומנה העולה על שנה אלא רק שקציבת שנה מבטאת תקופה ארוכה. הנתבע לא הבהיר מה באמירה שכזו מהווה "דבר שקר".

לצד הטחת האישום בתובעים כי "פרסמו שקרים", הציג הנתבע את התובעים ככאלו שמחזיקים בדעות גזעניות. כמי שבקשו לבחור ילד על יסוד "גודל וצבע".

גם האשמה זו נמצאה נטולת כל בסיס. בחינת חילופי הדברים בעת שנתבשרו התובעים על אישורם כמשפחת אומנה כפי ששודרו בתכנית "מחוברים" בדצמבר 2014 (בציטוט לעיל), מלמדת על רצון התובעים לקבל לחזקתם כמשפחת אומנה "ילד שאף אחד לא רוצה אותו", דוגמת "ילד של פליטים".

אמירות שכאלו אינן יכולות לבסס כאמת את הפרסום שבצע הנתבע ביום 6.2.18 ובו ייחס לתובעים בחירת ילד לפי "גודל וצבע", והצגתם כך כבעלי דעות גזעניות.

בטיעוניו, מקדיש הנתבע חלק נרחב לטענה לפגמים שנפלו באישור התובעים כמשפחת אומנה, בניסיון להראות כי ביקורת זו התבררה כנכונה.

א. לטענת הנתבע, הראיות אשר הוצגו מבססות את טענתו לקשר שבין "זמן מסך" שהעניקו התובעים לעמותת "אור שלום" (בריאיון עם דורית לוינזון בתכנית מיום 6.10.14), להחלטה לאשר את התובעים כמשפחת אומנה. בסיכומיו, מרחיב הנתבע את טענותיו אף מעבר לאלו בפרסומים נשוא התביעה, וטוען כי הילד בכלל אמור היה לחזור לחזקת האם הביולוגית בנובמבר 2014, והחלטת שירותי הרווחה לשנות החלטה זו נבעה מהיענות ללחצי התובעים לקבלת ילד אריתראי (סעיף 24 בסיכומי הנתבע).

ב. דא עקא, שטיעונים אלו מתייחסים לקבוצת הפרסומים הראשונה בהם מתח הנתבע ביקורת על הליכי אישור התובעים כמשפחת אומנה בכלל, ומשפחת אומנה לילד בפרט. כיוון שמצאתי שאין בפרסומים אלו כדי להוות לשון הרע כלל, אף אין צורך לבחון אם עומדת לנתבע הגנה ביחס לפרסומים אלו.

ג. למעלה מהצורך יצוין שלא מצאתי בראיות שהוצגו בסיס מספיק לטענה לקשר כלשהו בין אישור התובעים כמשפחת אומנה לאותו ראיון שערכו עם גב' דורית לוינזון. למעט הצבעה על לוח הזמנים של הראיון בתכנית התובעים ואישור התובעים כמשפחת אומנה,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

הנתבע לא הציג ראיות לביסוס טענה זו, שבכלל נראית יותר כהבעת דעה מהצגת עובדה הניתנת לאימות.

ד. סימן נוסף לפגם שנפל בהתנהלות התובעים ואישורם כמשפחת אומנה מוצא הנתבע במצבם האישי של התובעים. לטענת הנתבע, התברר שאורלי חולה במחלה נדירה בעטיה נגזר עליה אשפוז בבית החולים לעיתים קרובות, ואף התברר שגיא נושא חוויות כואבות מילדותו. במצב זה, טוען הנתבע, לא ניתן היה לאשר את התובעים כמשפחת אומנה ומתן האישור מבסס את טענתו למעשה קנוניה שנרקם בכל הנוגע לאישור התובעים כמשפחת אומנה. עובדתית, האפשרות שגיא עבר בילדותו חוויות לא פשוטות פורסמה בתכנית "מחוברים" ואף אין מחלוקת על מחלתה של אורלי, מחלה נדירה הגורמת לה לאשפוזים חוזרים ונשנים בבית החולים. מחלה שיש לקוות שתחלים ממנה. אין גם מחלוקת על כך שלא הנתבע הוא זה שפרסם את דבר מחלת אורלי, שכן כך פורסם באמצעי התקשורת (כתבה בעיתון ידיעות אחרונות מיום 27.6.16).

עם זאת, לא ברור הבסיס לטענה של הנתבע שלפיה מצבו של גיא או מחלה זו של אורלי מונעת מניה וביה את האפשרות לאישור התובעים כמשפחת אומנה. הנתבע מפנה להוראות סעיף 8 בתקנון העבודה הסוציאלית בישראל ("תע"ס"), אך איננו מביא פירוט של אותן הוראות ואיננו עושה ניסיון להראות כיצד, אם בכלל, יושמו על אישור התובעים כמשפחת אומנה.

הנתבע מפנה להוראות חוק אומנה לילדים, תשע"ו-2016 ("חוק האומנה"), ברם חוק האומנה נכנס לתוקף רק בנובמבר 2016 (סעיף 90 בחוק האומנה) ואיננו רלוונטי למועד אישור התובעים כמשפחת אומנה בתחילת 2015. ובכלל, לפי הוראות חוק האומנה (סעיף 24 (א) (4) בחוק האומנה) מחלה שוללת האפשרות לאישור אדם כהורה אומנה רק אם יש בה "כדי לפגוע ביכולתו לשמש אומן" ואף במצב שכזה נתונה הסמכות לממונה על רישוי אומנה ליתן "רישוי אומנה חריג" (סעיף 25 בחוק האומנה). הנתבע לא הביא כל ראיה לכך שמצב גיא או מחלת אורלי שוללים את יכולתם להיות הורי אומנה ואף לא ראיה כלשהי בקשר להליך בחינת ואישור התובעים כמשפחת אומנה.

ה. הנתבע מלין על כך שהתובעים לא הציגו את האישורים שניתנו להם באישורם כמשפחת אומנה, ברם לא על התובעים רבץ הנטל להוכיח טענה זו אלא על הנתבע. וכאשר זולת עדותו של הנתבע ועדותם של התובעים לא הוצגה כל עדות או ראיה אחרת בקשר עם הליכי אישור התובעים כמשפחת אומנה או בקשר עם העברת הילד דווקא לחזקת התובעים כמשפחת אומנה, הרי שלא הוצגה כל ראיה לביסוס טענה זו של הנתבע. ונוכח חומרת הטענה, נוכח חומרת הניסיון לייחס לתובעים ולשירותי הרווחה (שאינם צד להליך זה) מעשה קנוניה כה חמור, קנוניה להוצאת ילד מחזקת אמו הביולוגית ללא צידוק, ניתן היה לצפות לראיות של ממש לביסוס כזו טענה. וכאלו ראיות – איין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

1. כך הביקורת שהטיח הנתבע בתובעים בכל הנוגע לאישורם כמשפחת אומנה, וכך גם הביקורת שהטיח הנתבע בתובעים בכל הנוגע להתנהלותם כמשפחת אומנה. החלק השני בפרסומים שבצע הנתבע כולל ביקורת על התנהגות התובעים כמשפחת אומנה, בעיקר בטענה שנכחו בעת מפגשי הילד עם האם הביולוגית בניגוד לכל נוהל רגיל ובניסיון למנוע קשר תקין בין הילד לאם הביולוגית. גם לטענה זו לא הביא הנתבע כל בסיס בראיות. במהלך חקירתה הנגדית של אורלי ניסה הנתבע להציג בפניה טענות שנטענו בהליכים אחרים ומהם משתמעת ביקורת על נוכחות התובעים במפגשים של האם הביולוגית עם הילד. הנתבע לא הציג כל הכרעה שיפוטית התומכת בטענה זו, ואף לא ראייה שתסתור את עדות אורלי לפיה אופן התנהלות המפגשים עם האם הביולוגית הייתה כולה, ראשית עד אחרית, לפי הנחיות רשויות הרווחה ודווקא בניסיון לחזק את הקשר של הילד לאם הביולוגית (למשל עדות אורלי בעמ' 17 בפרוט').

2. לפיכך, לו מצאתי שיש בביקורת שהטיח הנתבע בתובעים בקשר עם אישורם כהורי אומנה או התנהלותם ככאלו משום לשון הרע, לא הייתה עומדת לנתבע הגנת "אמת בפרסום".

40. מעת שהתברר כי הנתבע לא פרסם את האמת, כי אין כל יסוד לטענות עליהן חזר ומייחסות לתובעים פרסום דברי שקר או הפצת דעות גזעניות, הרי שנשמט הבסיס מטענת הגנה זו והיא – נדחית.

ד) הגנת תום הלב

41. לטענת הנתבע עומדת לו הגנת תום הלב. לצד הטענה כי בפרסומים שעשה אין כלל הוצאת לשון הרע אלא רק מתיחת ביקורת לגיטימית על התנהלות התובעים ורשויות הרווחה, טענה אשר התקבלה בחלקה, טוען הנתבע כי אפילו נמצא שבפרסומים יש "לשון הרע", הרי שאלו נעשו בתום לב ועומדות לו ההגנות הקבועות לפרסומים שנעשו בתום לב.

מהחלופות המנויות בסעיף 15 בחוק, מפנה הנתבע לאלו המקנות את הגנת תום הלב לפרסומים שנעשו מתוך "חובה חוקית, מוסרית או חברתית" (סעיף 15 (2) בחוק); לפרסומים שנעשו "לשם הגנה על ענין אישי כשר" (סעיף 15 (3) בחוק); ולפרסומים שנעשו מתוך הבעת דעה בקשר עם עניין ציבורי (סעיף 15 (4) בחוק).

בחינת טענה זו איפה רלוונטית בכל הנוגע לקבוצת הטענות השלישית (הטענות להפצת שקרים ודעות גזעניות) והרביעית (הטענות בקשר ליחסיהם האישיים של התובעים).

בחינת טענה זו איננה נדרשת לקבוצת הטענות הראשונה (הביקורת על אישור התובעים כמשפחת אומנה) והשנייה (הביקורת על התנהלות התובעים כמשפחת אומנה ויחסם לאם הביולוגית), לגביהן נמצא שאינן לשון הרע כלל. התייחסות לטענת הגנת תום הלב ביחס לקבוצת פרסומים זו תיעשה למעלה מהצורך.

42. סעיף 15 בחוק איסור לשון הרע מונה 12 חלופות נפרדות אשר כל אחת מהן עשויה להקים לנתבע את ההגנה הנתונה למי שעשה את הפרסום בתום הלב.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

כדי להתבסס על הגנת תום הלב, שומה על הנתבע להראות שמתקיימים שני התנאים המצטברים: האחד, כי עשה את הפרסומים בתום לב; והשני, כי הפרסומים נעשו באחת הנסיבות המנויות בסעיפי המשנה של סעיף 15 לחוק (ע"א 844/12 דניאל מולקנדוב נ' שרה פרוש [פורסם בנבו], 22.2.17, פסקה 42).

43. המשכו של סעיף 15 בחוק בסעיף 16, אשר בתחילתו מקים חזקה לקיומו של תום לב, ובהמשכו מציג חזקה מבטלת ומורה כך (סעיף 16 (ב) בחוק):

חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה:

- (1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;
- (2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;
- (3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15.

הוראה זו יוצאת מהבדיקה האובייקטיבית של הפרסום והולכת אל נבכי המפרסם עצמו. אל תודעתו שלו. ואם בדיקה זו תגלה כי הפרסום לא היה אמת והמפרסם לא האמין באמיתותו; או לא נקט אמצעים סבירים לברר את האמת עובר לפרסום; או אם התכוון לפגוע במידה החורגת מהמידה הסבירה הנדרשת להגנת הערכים המוגנים – כי אז אין אפשרות לראות במפרסם כמי שנהג בתום לב. אותה חזקה שאפשר וקמה, או תקום, לפי החלופות של סעיף 15 בחוק איסור לשון הרע – תישלל בחזקה הנוגדת.

"החזקה החיובית מסתפקת בבדיקת הפרסום ומידת סבירותו, ואילו החזקות השליליות מתמקדות גם במפרסם – ואף ביסוד הנפשי שלו. החזקה השנייה מבין החזקות השליליות בודקת גם "יסוד עובדתי" של המפרסם. המסקנה מסקירה זו היא שאכן תום לב בהקשר של לשון הרע כולל היבטים אובייקטיביים וסובייקטיביים. הרשימה ב"סעיף החזקות" איננה ממצה את כל האפשרויות שיכולות ללמד על קיומו או היעדרו של תום לב. ברם, כאמור, היא מצביעה על כיוון. בתמצית: על הפרסום להיות סביר, אין לפרסם דבר שהמפרסם לא האמין באמיתותו, יש לנקוט מראש אמצעים סבירים לשם בחינת אמיתות הפרסום, ואל למפרסם להתכוון לפגוע יתר על המידה...". (דנ"א 2121/12 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין אורבך [פורסם בנבו] 18.9.14, פסקה 7 בפסק הדין).

לפיכך, אם יתברר שמתקיימות הנסיבות הקבועות בסעיף 16 (ב) בחוק, כי אז תישלל חזקת תום הלב של הנתבע, וממילא שיופרך התנאי ההכרחי לביסוס הגנת תום הלב ותישלל ממנו האפשרות להתבסס על הגנת תום הלב הקבועה בסעיף של חוק איסור לשון הרע.

44. כאמור, הנתבע הציג את התובעים כמי שמפיצים שקרים בקשר עם הסדרי האומנה של הילד ויחסיו עם האם הביולוגית. הנתבע הציג את התובעים כמחזיקים בדעות גזעניות. הנתבע גם לעג לתובעים בהצגת דעתו על אופי יחסיהם.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

אפשר ובעשותו את הפרסומים באמת האמין הנתבע באמיתותם. אפשר גם ובטרם נעשו הפרסומים חזר הנתבע לאותם פרסומים על אודות התובעים שפורסמו בעבר (הראיון ברדיו בספטמבר 1995 והכתבה במוסף ידיעות אחרונות ביום 27.6.16) ובכך "נקט אמצעים סבירים" לבחינת האמת בטענותיו. אפשר, שכן התובעים לא הוכיחו שלא כך היה. ומאידך, נראה שיש קושי לנתבע בשים לב להוראה הברחנת את תום הלב בשאלה אם התכוון הנתבע באמצעות הפרסומים לפגוע בתובעים "במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15."

45. הנתבע טוען להגנת סעיף 15 (2) בחוק איסור לשון הרע. סעיף אשר מקנה הגנה לפרסומים שנעשו מתוך "חובה חוקית, מוסרית או חברתית". הגנה זו מיועדת למקרים שבהם "האינטרס החברתי בכך שאדם ימסור לזולתו מידע מהסוג שבגיניו הוגשה התביעה הינו חשוב כל כך, עד שיהיה זה מוצדק לפרסם את הדברים למרות לשון הרע שבהם, גם אם יתברר בדיעבד שתוכן הפרסום אינו אמת" (שנהר, עמ' 283 – 284).

לא ברור מדוע סבר הנתבע שיש לו חובה לפרסם ברבים כי התובעים הינם כאלו אשר עסוקים ב"לחרטט לציבור המטומטם ולאזהבים העיוורים שקרים מפה ועד הודעה חדשה". לא ברור מדוע סבר הנתבע שמוטלת עליו חובה לפרסם ברבים עניינים הנוגעים ספציפית להסדרי האומנה שבין התובעים לילד. ודאי שלא ברור מדוע ראה הנתבע שיש לו חובה לפרסם כי התובעים נישאו זה לזה רק כדי לאמץ ילד.

הנתבע טוען להגנת סעיף 15 (3) בחוק איסור לשון הרע. סעיף אשר מקנה הגנה לפרסום שנעשה "לשם הגנה על ענין אישי כשר". הנתבע איננו מסביר מהו אותו "עניין אישי" שהיה לו בפרסום טענות המציגות את התובעים כשקרנים או כבעלי דעות גזעניות. הנתבע איננו מסביר כיצד אותו "עניין אישי" מצדיק פרסומים שכאלו לכלל הציבור.

הנתבע טוען להגנת סעיף 15 (4) בחוק איסור לשון הרע. סעיף אשר מקנה הגנה לפרסומים שהינם הבעת דעה על התנהגות התובעים "בקשר לעניין ציבורי". הנתבע איננו מסביר כיצד יש לציבור עניין בהצגת התובעים כמי שמפיצים שקרים בקשר עם האומנה או כבעלי דעות גזעניות, או בכל הנוגע לענייניהם הפרטיים.

46. ובכלל, הנתבע עצמו הצהיר על אותם ערכים בשמם יצא לאותו מסע פרסום נגד התובעים (סעיף 8 בכתב ההגנה):

"הנתבע רואה בתפקידו מעבר לייעוץ ויצוג משפטי גם שליחות לשינוי תפיסות חברתיות

לגבי מהות, תפקיד ודרכי פעולה של הרווחה."

אכן, מילים כדרבנות. מעורבות חברתית הראויה להערכה.

אך לתכלית זו אין לא דבר ולא חצי דבר עם הצגת התובעים בצורה נלעגת ומבזה. עם הצגתם כמי שמשקרים בעניינים הספציפיים של האומנה, הילד והאם הביולוגית.

לא אלו הערכים עליהם מבקש הנתבע עצמו להגן, ולא אלו הם הפרסומים להגנתם מיועדת הגנת תום הלב בחוק איסור לשון הרע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

הנתבע יצא בביקורת נוקבת על התובעים ועל רשויות הרווחה בכל הנוגע לעצם אישור התובעים כמשפחת אומנה ובהמשך גם בכל הנוגע להסדרי האומנה. זכותו לצאת בביקורת זו הוכרה כאשר נמצא שזו אפילו איננה מגיעה, בנסיבות העניין, כדי הוצאת לשון הרע. לו נותר הנתבע בדלת אמותיה של ביקורת זה היה נמצא השיח מתמקד באותה מהות שבקש הנתבע להאיר. יציאתו מתחום ביקורת זו להלעגת התובעים וביזויים, מוציא אותו מתחום הביקורת הלגיטימית, מביא למסקנה שבקש לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת אותם ערכים מוגנים, ושולל ממנו את חזקת תום הלב.

47. זאת ועוד, הרי התברר שאותה סדרת פרסומים לגביה נמצא שמהווה לשון הרע, נעשתה מייד לאחר שהנתבע החל לייצג את האם הביולוגית, בפברואר 2018.

עד לקבלת אותו יפוי כוח עסק הנתבע בפרסומים הנוגעים לתובעים בביקורת שנמצאה לגיטימית. מייד לאחר קבלת יפוי הכוח החל הנתבע גם בפרסומים התוקפים אישית את התובעים. כך לא ניתן להימנע מהתהייה שמא יש קשר בין הייצוג לתוכן הפרסומים. שמא ההתקפה האישית על התובעים והצגתם בצורה כה נלעגת לא נועדה אלא לשרת את הנתבע בכובעו כפרקליט האם הביולוגית. מצב דברים זה מקשה עוד יותר על קבלת טענת הנתבע לפרסומים שעשה בתום לב.

48. ואפילו צלח הנתבע את משוכת תום הלב, לא עלה בידי לעבור את המשוכה הנוספת לקיומה של הגנה זו. את אותה משוכה המטילה עליו הוכחת אלו מהחלופות בסעיף 15 בחוק.

א. הנתבע טען לפרסומים שעשה מתוך "חובה חוקית, מוסרית או חברתית" (סעיף 15 (2) בחוק). לביסוס הגנה זו היה על הנתבע להוכיח שלושה רכיבים ששילובם מקים חובה לפרסום – היחסים שבין המפרסם לנמען הפרסום, תוכנו של הפרסום והנורמה החוקית, החברתית או המוסרית המחייבת לפרסום דברים אלה (דנ"א 2121/12 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין אורבך ואח' [פורסם בנבו] 18.9.14, פסקה 46 בפסק הדין של הנשיא גרוניס). הנתבע לא הראה כיצד ביצוע הפרסומים המייחסים לתובעים הפצת שקרים ביחס למערכת היחסים הספציפית של הילד עם שירותי הרווחה נעשה מתוך חובה כלשהי. הנתבע לא הראה מדוע הוטלה עליו חובה להביא בפני הציבור טענות המייחסות לתובעים הפצת שקרים בעניינים אלו. הנתבע לא הראה היכן אותה "חובה" ללעוג לתובעים או להציגם כבעלי דעות גזעניות.

ב. הנתבע טען לפרסומים שעשה "לשם הגנה על ענין אישי כשר" (סעיף 15 (3) בחוק). כדי להתבסס על הגנה זו שומה היה על הנתבע להוכיח 3 תנאים מצטברים (בנוסף לעצם עשיית הפרסום בתום לב): עליו להראות עניין אישי כשר כלשהו, אשר הגנתו הצדיקה את עשיית הפרסום; עליו להראות שתוכן הפרסום שבמחלוקת נועד להגן על אותו עניין; ועליו להצביע על כך שהפרסום הופנה רק לאנשים מסוימים שזהותם מתחייבת מהוראות הסעיף (שנהר, עמ' 295). הנתבע איננו עומד ולו באחד מתנאים אלו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

הנתבע לא הראה מדוע היה לו עניין אישי לפרסם טענות המייחסות לתובעים הפצת שקרים בקשר עם האומנה של הילד. הנתבע לא הראה עניין אישי כלשהו שהפרסומים נועדו להגן עליו וודאי כאשר הפרסום נעשה לכלל הציבור.

ג. הנתבע טען שהפרסומים שעשה אינם אלא הבעת דעה על התנהגות התובעים (סעיף 15 (4) בחוק), אולם כבר הובהר שבפרסומים המייחסים לתובעים הפצת שקרים ודעות גזעניות אין מדובר כלל בהבעת דעה אלא בייחוס עובדות, מה גם שכלל לא ברור כי מערכת היחסים שבין רשויות הרווחה, התובעים, הילד והאם הביולוגית מהווים "עניין ציבורי".

קל וחומר בן בנו של קל וחומר שכך ביחס לקבוצת הפרסומים הרביעית. זו הלועגת לתובעים באשר לקשר הנישואים שלהם, או כישלונם בהבאת ילד משותף. קשה להבין מה חשיבות מצא הנתבע להביא כאלו דעות בפרסומים שעשה או מהו אותו "עניין ציבורי" בפרסומים שכאלו.

ד. כך איפוא, אפילו היה נמצא שהנתבע עשה את הפרסומים בתום לב, לא הוכחה טענתו לתחולת הגנת תום הלב באילו מהחלופות המנויות בסעיף 15 בחוק. רק להשלמת התמונה יובהר כי אפשר שההתייחסות לתום הלב של הנתבע הייתה שונה בבחינת סוג הפרסומים הראשון והשני.

הנתבע טוען כי הוא רואה עצמו פעיל חברתי בתחום שירותי הרווחה ומעורבות המדינה בגידול ילדים על ידי הוריהם. הפרסומים הרבים שמביא הנתבע בקשר עם פעילותו, בעניינים שלא קשורים לתובעים, תומכים בטענה זו. לפיכך, ביחס לאותם פרסומים בהם מותח הנתבע ביקורת על רשויות הרווחה ואף על התובעים בהתנהלותם בקשר עם האומנה, הייתה עומדת לו חזקת תום הלב. ביקורת על התובעים נוכח זמן המסך שהעניקו למי שעוסק באיתור משפחות אומנה בטרם הפכו הם למשפחת אומנה, או ביקורת על התובעים בכל הנוגע לפרסומים שעשו הם עצמם בקשר עם האומנה, עוסקים בעניין ציבורי וכוללים בעיקר הבעת דעה של הנתבע.

לו נדרשה בחינת הגנת תום הלב ביחס לסדרת פרסומים זו של הנתבע, היה מקום לקבל את טענת ההגנה, אך הדברים נאמרים למעלה מהצורך שהרי נמצא שהפרסומים בהקשר הזה לא מגיעים כלל כדי לשון הרע.

49. וכך ניתן לסכם את בחינת טענת הגנת תום הלב:

לטענת הנתבע עומדת לו הגנת תום הלב לפי הוראות סעיפים 15 (2), 15 (3) ו- 15 (4) לחוק. בחינת הטענה רלוונטית רק ביחס לאותם פרסומים שנמצא שמהווים "לשון הרע" – קבוצת הפרסומים השלישית בהם מוצגים התובעים כמי שהפיצו שקרים בקשר עם האומנה וכבעלי דעות גזעניות, וקבוצת הפרסומים הרביעית בהם מתייחס הנתבע בלעג לענייניהם האישיים של התובעים.

תנאי הכרחי לתחולת הגנה זו הינה שהפרסומים נעשו בתום לב, ורק אם ימצא שמתקיים תנאי זה יבחנו החלופות הרלוונטיות של סעיף 15 בחוק.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

בחינת התנהלות הנתבע מלמדת כי בפרסומים שפרסם ביחס לתובעים, הפרסומים בהם הציג אותם כמפיצי שקרים, כבעלי דעות גזעניות, ובלעג על יחסיהם האישיים – בקש הנתבע לפגוע בתובעים במידה העולה במובהק על הנדרשת להגנת הערכים המוגנים על ידי סעיף 15 בחוק. הנושא שעמד בליבת הפרסומים של הנתבע, כפי שהוגדר על ידי הנתבע עצמו, היה ביקורת על שירותי הרווחה במקרים בהם מצאו להתערב ביחסי הורים וילדיהם. ואם זו השליחות, הרי שלא ברור מה לה ולתקיפה אישית של התובעים והצגתם בצורה מבזה. לא אלו הערכים להם נועדה הגנת תום הלב. כך גם נמצא שהנתבע לא עשה את הפרסומים בתום לב. אפילו נמצא שהנתבע פעל בתום לב, הרי שהנתבע לא הראה שמתקיימת אילו מהחלופות המנויות בסעיף 15 בחוק איסור לשון הרע. ונוכח כל זאת, אני מקבל את טענת התובעים, דוחה את טענות הנתבע, וקובע שלנתבע לא עומדת הגנת תום הלב ביחס לקבוצת הפרסומים השלישית והרביעית שפרסם. ביחס לאותם פרסומים בהם הציג את התובעים כמי שמפיצים שקרים, כבעלי דעות גזעניות, ומתוך לעג ליחסיהם הפרטיים האישיים.

(e) הפיצוי

50. לאחר שנמצא שהנתבע פרסם לשון הרע ולא עומדת לו הגנה כלשהי מאלו שמנויות בחוק איסור לשון הרע, יש לקבוע את הפיצוי המגיע לתובעים.
- בכתב התביעה, עתרו התובעים לחיוב הנתבע בתשלום פיצוי ללא הוכחת נזק, לפי סעיף 7 בחוק. סכום הפיצוי לו עתרו התובעים בכתב התביעה הועמד על סך של 250,000 ₪, כאשר העתירה לפיצוי זה מתייחסת לכלל עילות התביעה ולכלל הנתבעים בכתב התביעה.
51. לטענת התובעים, יש לחייב את הנתבע בתשלום פיצוי כפול, לפי סעיף 7א (ג) בחוק, שכן הפרסומים שבצע נעשו מתוך כוונה לפגוע בהם. הנתבע מכחיש טענה זו וטוען שכל הפרסומים שבצע נועדו לקדם את פעילותו לביקורת על הליכי הוצאת ילדים מביתם על ידי שירותי הרווחה, וודאי שלא מתוך רצון לפגיעה בתובעים.
52. בהתאם לסעיף 7א (ב) לחוק, מוסמך בית המשפט לחייב נתבע לשלם לתובע פיצויי ללא הוכחת נזק, ואילו בסעיף 7א (ג) לחוק איסור לשון הרע נקבע כי אם הוכח שהפרסום נעשה "בכוונה לפגוע" מוסמך בית המשפט לחייב את הנתבע בתשלום "כפל הסכום".
53. ההוראה המקנה לבית המשפט סמכות לפסוק לתובעים פיצוי ללא הוכחת נזק, כאמור בסעיף 7א (ב) בחוק, מהווה נדבך מרכזי בשאיפה להגן על שמו הטוב של אדם. פסיקת פיצוי ללא הוכחת נזק היא איפה הכלל, ופסיקתו של כפל פיצוי היא היוצא מן הכלל. סמכות המיועדת רק למקרים חריגים. רק במקרים בהם התבררה כוונה של ממש לפגוע. לא די לו לתובע להראות שהנתבע היה ער לאפשרות שתיגרם פגיעה בתובע ואף לא שהתכוון לפגוע בתובע. לאלו מיועדים הפיצויים שנקבעו. כדי להצדיק "כפל פיצוי" שומה על תובע להוכיח כוונת זדון של ממש לפגוע בתובע (ראו למשל: ע"א (מרכז) 32031-10-12 דנון תקשורת תדמיתית בע"מ נ' הרב אמנון יצחק שליט"א [פורסם בנבו] 9.5.13, פסקאות 9 – 15).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 29597-04-18 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

54. כדי לבסס את הטענה לחיוב בכפל פיצוי מוטל היה על התובעים הנטל להראות כוונת זדון של הנתבע.

מהראיות שהוצגו התברר שעד שהנתבע קבל על עצמו את ייצוג האם הביולוגית, בפברואר 2018, לא היה לנתבע כל קשר ישיר עם התובעים. הוא לא פגש בהם ולא הכיר אותם זולת מאמצעי התקשורת.

עוד התברר מהראיות שהנתבע אכן פרסם במהלך השנים רשומות למכביר בקשר עם ענייני אומנה ורבים מהם ללא כל קשר לתובעים (כעולה מהפירוט בסעיף 86 בתצהיר הנתבע). גם כאשר הוחרפה התבטאות הנתבע כלפי התובעים, כאשר נמצא שהפרסומים הפכו מביקורת עניינית גרידא להשתלחות המגיעה כדי לשון הרע, היה זה לאחר שהנתבע החל לייצג את האם הביולוגית. לאחר שכבר היה לו עניין באומנה של התובעים כפרקליטה של האם הביולוגית.

ובכלל, אף שמצאתי כי בפרסומים שבצע הנתבע הייתה לשון הרע כלפי התובעים, הרי גם מצאתי שבאותה סדרת פרסומים גם הייתה ביקורת שאיננה מגיעה כדי לשון הרע. ביקורת על אישור התובעים כמשפחת אומנה וביקורת על הסדרי האומנה. נוכח כל זאת, לא מצאתי קיומה של "כוונה לפגוע" בפרסומים שבצע הנתבע ונמצאו ככאלו המהווים לשון הרע, וטענת התובעים לכזו "כוונה לפגוע" – נדחת.

55. בסופו של יום נמצא שלמרות הפרסומים הרבים שעשה הנתבע בקשר עם התובעים, למרות ההשקעה המרובה שהשקיע בניסיון למתוח ביקורת על התנהלות התובעים ואף שירותי הרווחה בקשר עם האומנה, בצע הנתבע עוולה של הוצאת לשון הרע רק בחלק קטן של הפרסומים. רק באלו שנעשו בפרק זמן של 6 ימים (5.2.18 – 10.2.18).

כנגד זאת, לא ניתן להקל ראש בחומרת הגינויים שהעטיר הנתבע על ראשם של התובעים. הפרסומים החוזרים המאשימים אותם בהפצת דברי כזב, הצגתם כבעלי דעות גזעניות, והלעג לענייניהם הפרטיים האישיים. לכל אדם, אפילו הוא אישיות מוכרת דוגמת התובעים, הזכות שלא יוכתם שמו במסכת של השתלחות שכזו.

באיזון שבין כל אלו, אני אומד את הפיצוי לתובעים על הסך של 50,000 ₪. לא מצאתי מקום לחיוב הנתבע בפרסום תיקון או הכחשה של הפרסומים, לפי סעיף 9 (א) (2) בחוק. התובעים לא עתרו לסעד זה בסיכומים מטעמם, כך שהטענה נזנחה. בנוסף, נוכח הזמן הרב שחלף מאז הפרסומים והשילוב של ביקורת לגיטימית עם כזו שמהווה לשון הרע מקשה על ניסוח אותו תיקון או הכחשה. דומני שדי בפסק הדין כדי להעמיד דברים על מכונם בכל הנוגע להתנהלות התובעים.

IV. הטענה לפגיעה בפרטיות

56. לטענת התובעים, יש לראות בפרסומים שעשה נתבע גם פגיעה בפרטיותם. לפי גרסת התובעים, במהלך הפרסומים אשר עשה הנתבע הובאו פרטים הפוגעים "באופן חמור" בליבת הפרטיות של התובעים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981, אוסר פגיעה בפרטיותו של אדם ומונה מקרים אשר עלולים לבטא פגיעה בפרטיותו של אדם. ככלל, רואה החוק כפגיעה בפרטיות פרסום מידע על אודות "אישיותו של אדם, מעמדו האישי, צנעת אישיותו, מצב בריאותו, מצבו הכלכלי, הכשרתו המקצועית, דעותיו ואמונותיו" (הגדרת "מידע" בסעיף 7 בחוק הגנת הפרטיות). עיון בטענות התובעים בקשר עם עילה זו (סעיף 64 בסיכומי התובעים) מלמד כי טענותיהם בהקשרה של עילה זו מתמקדות בכלל בענייניהם של האם הביולוגית ושל הילד. התובעים טוענים כי בפרסומים שעשה הנתבע מידע על נסיבות העברת הילד לרשויות הרווחה, מידע על מצבה של האם הביולוגית, פרטים מזהים של האם הביולוגית, וכיו"ב פרטים שכולם, כך נטען, עוסקים בענייני האם הביולוגית והילד. נוכח טענה זו, אין כלל מקום לבחון אם אכן בפרסומים נשוא התביעה הייתה כזו פגיעה בפרטיות, פגיעה אותה הרי מכחיש הנתבע מכל וכל. אין בכך טעם שהרי התובעים כלל לא טוענים לפגיעה בפרטיותם הם. ותובענה זו הרי עוסקת בתובעים בכלל, וזכותם לפרטיות בפרט. בהיעדר טענה לפגיעה בפרטיותם הם, אין בסיס לטענה המייחסת לנתבע פגיעה בפרטיותו והטענה – נדחית.

V. הטענה לפגיעה בזכות היוצרים המוסרית

57. לטענת התובעים, פגע הנתבע בזכות היוצרים המוסרית שלהם. בטענה זו מתייחסים התובעים לצילומי מסך של התובעים אשר הוציא הנתבע מתוך התכנית "מחברים", ושילב בפרסומים שבצע בקשר עם התובעים. לפי גרסת התובעים, הם הם אלו אשר צילמו את הסרטונים שמתוכם שלף הנתבע את התצלומים שהציג, ולכן הם בעלי "הזכות המוסרית" באותם הצילומים. השימוש בצילומים אלו על ידי הנתבע, כך טוענים התובעים, מהווה פגיעה באותה "זכות מוסרית", שלהם בצילומים שכן נעשתה תוך סילוף היצירה ומתוך פגיעה בכבודם ובשם של התובעים.
58. טענה זו של התובעים מתייחסת לפרסומים שעשה הנתבע ביום 6.2.18, ולמעשה לשני פרסומים מאלו שעשה הנתבע באותו היום. באותם שני פרסומים (נספחים ח/3 ו- ח/4 לתצהירי התובעים) מביא הנתבע 4 צילומי מסך של התובעים מתוך התכנית "מחברים". הצילום הראשון מובא תחת כותרת שהוסיף הנתבע כך: **"באסה כשזה מגיע אבל לא בגודל ובצבע שרציתי"**. שלושת הצילומים הנוספים מובאים תחת הכותרת **"ילד כבקשתך"**.
59. סעיף 45 (א) בחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007 ("חוק זכות יוצרים"), מקנה את הזכות המוסרית למי שהוא **"יוצר של יצירה אמנותית"**. לפיכך, תנאי ראשון לביסוס עילה זו, הינו הוכחת הטענה שהתובעים הם "היוצר" של אותה יצירה נשוא התביעה. של אותם סרטונים מהם נלקחו הצילומים.
- לפי טענת התובעים, הם אלו אשר צילמו עצמם לתכנית "מחברים" והם אלו אשר צילמו את הסרטונים מהם נלקחו הצילומים (למשל סעיף 72 בתצהיר גיא). טענה זו לא נסתרה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

60. בהתאם לסעיף 46 (2) בחוק זכות יוצרים, "זכות מוסרית" ביחס ליצירה היא זכותו של היוצר **"כי לא יוטל פגם ביצירתו ולא ייעשה בה סילוף או שינוי צורה אחר, וכן כי לא תיעשה פעולה פוגענית ביחס לאותה יצירה, והכל אם יש באילו מהם כדי לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר"**.

זכות זו עוסקת בעיקרה ביצירה עצמה, בזכות שלא ייעשה בה שינוי צורה, אך גם בפעולה שאיננה גורמת לפגיעה פיסית ישירה ביצירה, אלא כזו המתרחשת כתוצאה מהשימוש ביצירה. פעולה ביצירה שמציגה אותה לציבור באופן הפוגע ביוצר, עלולה להיחשב לפגיעה בזכות המוסרית. כך למשל, נמצא ששימוש ביצירה בהקשר פוליטי עלול ליחס ליוצר מעורבות פוליטית וכך לפגוע בו (ראו: תמיר אפורי, חוק זכות יוצרים (2012), עמ' 361).

61. דא עקא, שלא כך כאשר השימוש ביצירה נעשה לצורך מתיחת ביקורת על היוצר או על היצירה.

כמו כן, וכפי שכבר צוין, שימוש פארודי ביצירה עלול להוציאה מהקשרה, ולשנות את משמעותה, אפילו מקצה אל קצה, אך הוא יהיה מותר, שכן יש בו משום ערך ביקורתי.
(טוני גרינמן, זכויות יוצרים (מהדורה שנייה, 2008), עמ' 860)

יוצר איננו רשאי לשלוט על האופן בו יוצגו יצירותיו ואיננו רשאי לעשות שימוש בזכות היוצרים שלו כדי למנוע ביקורת על יצירותיו או התנהגותו. שימוש ביצירה לצורך ביקורת לא בנקל ייחשב לפגיעה בזכות המוסרית של היוצר.
במקרה דנא, עשה הנתבע שימוש בתמונה כדי למתוח ביקורת על התובעים ובדיוק בהקשרים נשוא הצילומים שהוצגו.

בצילום הראשון, מופיעה כתובית של דברי אורלי כך:

"תוך שנייה התבאסתי שזה לא מה שחשבנו"

הנתבע מבקר אמירה זו במילים:

"באסה כשזה מגיע אבל לא בגודל ובצבע שרציתי"

בשלושת הצילומים הבאים מופיעה כתובית של דברי גיא כך:

"מה הסיכוי לקבל ילד אריתראי בתקופה הקרובה?"

על אמירה זו כתב הנתבע:

"ילד כבקשתך"

כך ניכר כי הנתבע איננו עושה שימוש בצילומים לעניינים שאינם קשורים לצילומים, אלא כדי למתוח ביקורת על התובעים. ביקורת על אותם דברים שאומרים התובעים בצילומים ביחס למחשבותיהם ותחושותיהם בקשר עם ילד האומנה שהם מבקשים לקבל לחזקתם.
אכן, אפשר והדברים שפרסם הנתבע מייחסים לתובעים דעות לא להם ואפשר שיש בדברים כדי להוות עוולה כלפי התובעים, ברם עצם השימוש בצילומים באותו הקשר ולצורך מתיחת ביקורת איננה בגדר פגיעה בזכות המוסרית של התובעים.
הטענה לפגיה בזכות המוסרית של התובעים – נדחית.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 29597-04-18 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

VI. סיכום

62. לא מצאתי ממש ביתר טענות הצדדים.
63. תובענה זו הוגשה על ידי תובעים שהינה אנשים מוכרים מתחום התקשורת, אשר הוכרו כמשפחת אומנה ומטפלים בילד שנמסר לחזקתם כמשפחת אומנה. עניין שהם עצמם שיתפו בו את הציבור בשלל פרסומים.
- בעקבות חשיפתם של התובעים כמשפחת אומנה, הפיץ הנתבע שלל פרסומים המותחים ביקורת על התובעים ועל רשויות הרווחה. ביקורת על אישור התובעים כמשפחת אומנה, ביקורת על התנהלות התובעים כמשפחת אומנה, ואף הטחת כינויי גנאי קשים בתובעים. הצגתם כמפיצי שקרים, הצגתם כבעלי דעות גזעניות ובלעג לענייניהם האישיים.
- על פרסומים אלו הוגשה התביעה אשר עיקרה בטענה להוצאת לשון הרע. השלב הראשון בבחינת תביעה בטענה להוצאת לשון הרע עוסק בבחינת הפרסומים לצורך אפשרות סיווגם כלשון הרע. בבחינה זו נעשה שימוש באמות מידה אובייקטיביות, אך בשים לב לנסיבות הרלוונטיות. לכך שהפרסומים מתייחסים לאנשים מתחום התקשורת ובעניין שהם עצמם הביאו לידיעת הציבור.
- בחינת הפרסומים שנעשו מאפשרת סיווג ארבע קבוצות של פרסומים. הקבוצה הראשונה עוסקת בביקורת על אישור התובעים כמשפחת אומנה; והקבוצה השנייה עוסקת בהתנהלות התובעים כמשפחת אומנה. ביחס לשתי קבוצות פרסומים אלו, נמצא שיש להעדיף את חופש הביטוי במידה גדולה יותר וכך גם נמצא שאין באלו כדי להוות לשון הרע כלל. אפילו הביקורת בעניינים אלו בוטה, אפילו איננה נכונה, אפילו הייתה לצנינים בעיני התובעים – עומדת לנתבע הזכות להביאה נוכח מעמד התובעים וכאשר מדובר בעניין ציבורי שהם עצמם עסקו בו.
- הקבוצה השלישית של הפרסומים עוסקת בדברים שנאמרו על ידי התובעים וכוללת האשמתם בפרסום שקרים ובהפצת דעות גזעניות. הקבוצה הרביעית של הפרסומים עוסקת ביחסי התובעים בינם לבינם, תוך לעג והצגתם כמי שנישאו בנישואים פיקטיביים. לגבי קבוצות אלו של פרסומים שבצע הנתבע נמצא שיש בהם כדי להוות לשון הרע.
- הנתבע טען להגנת "אמת בפרסום", אך נמצא שלא הוכיח כל אמת באותם פרסומים שמייחסים לתובעים הפצת שקרים ודעות גזעניות. כך גם נמצא שהנתבע לא הוכיח אמת בפרסומים בהם מתח ביקורת על אישור התובעים כמשפחת אומנה או בהתנהלותם כמשפחת אומנה, אף שבחינת הטענה לאלו לא נדרשה מאחר ונמצא שאין בהם כדי להוות לשון הרע.
- הנתבע טען להגנת תום הלב, אך נמצא שהביטויים בהם עשה שימוש מלמדים על כוונה לפגוע בתובעים "במידה גדולה משהייתה סבירה" וכך נסתרה חזקת תום הלב של הנתבע ואפשרותו להתבסס על הגנת תום הלב.
- עוד נמצא שאפילו ניתן לקבל את טענתו של הנתבע לתום לב בביקורת שהטיח בתובעים על אישורם כמשפחת אומנה והתנהלותם כמשפחת אומנה, לא ניתן לקבל טענה זו בכל הנוגע לפרסומים המייחסים לתובעים הפצת דברי שקר, דעות גזעניות, ולעג לענייניהם האישיים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-04-29597 מרוז ואח' נ' נקר ואח'

ביחס לאותם פרסומים לא הוכיח הנתבע התקיימות אלו מהנסיבות המקנות את הגנת תום הלב לפי החלופות השונות בסעיף 15 בחוק.

מכל זאת, נדחתה טענת התובעים להוצאת לשון הרע בביקורת שהושמעה בפרסומי הנתבע על אישורם כמשפחת אומנה ועל התנהלותם כמשפחת אומנה. מאידך, התקבלה טענת התובעים לפרסום לשון הרע בפרסומים המייחסים להם הפצת שקרים, דעות גזעניות, ומתוך לעג לענייניהם האישיים. טענות ההגנה של הנתבע בקשר לאלו – נדחו. בגין עוולה זו נמצא שיש לחייב את הנתבע בפיצוי בסך של 50,000 ₪.

טענת התובעים לפגיעה בפרטיות נדחתה, כאשר התברר שאין להם כלל טענה לפגיעה בפרטיותם הם.

טענת התובעים להפרת זכות היוצרים המוסרית שלהם נדחתה, כאשר התברר שהשימוש בתמונות שצילמו התובעים נעשה לשם מתיחת ביקורת עליהם ובלי פגיעה בתמונות עצמן.

64. אשר על כן אני מחייב את הנתבע לשלם לתובעים פיצויים בסך של 50,000 ₪.

בשים לב לטענות שהתקבלו, אך גם לאלו שנדחו, אני מחייב את הנתבע לשאת בהוצאות התובעים בגין הגשת התביעה, באגרת בית המשפט וכן גם בשכר טרחת עו"ד אשר בהתחשב במכלול הנסיבות יועמד על הסך של 25,000 ₪.

ניתן היום, כ"ג תשרי תשפ"ב, 29 ספטמבר 2021, בהעדר הצדדים.

רון אילן, שופט